

ЗЛАТИБОРСКЕ ВЕСТИ

БРОЈ 77 ■ НОВЕМБАР 2021. ГОДИНЕ ■ БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

Будућност је већ почела

ЗЛАТИБОРАЦ У КУЋИ БЕСМРТНИХ

Највећи са себи равнима

Професор др Марко Бумбаширевић преведен из звања дописног међу редовне чланове научног пантеона Србије

**ВЕЛИКИ ЉУДИ
МАЛЕ СРБИЈЕ:
ПЕТАР ОТОРАНОВ,
ФОТОГРАФ**

Сам свој мајстор

Најлепшу причу
о њему шапућу
његова свремена
дела

МИЛАН СТАМАТОВИЋ: ОД ВИЗИЈЕ ДО СТВАРНОСТИ

Будућност је већ почела

Гласна размишљања првог човека општинe о крају ове, и почешку наредне године

АКТУЕЛНО

Последњи месец у календарској години традиционално је посвећен свођењу рачуна – у сопственом новчаннику, у домаћинствима, предузећима, акционарским друштвима, банкама, просветним и културним установама, пореским службама... а то не може да мимоиђе ни представнике локалних управа које су, такође традиционално, најчешће „претрпане“ комуналним мукама. А, да ли је тако и у Чајетини? Да ли господин Милан Стаматовић, попут неких његових колега из остатка Србије, замуцкује у разговорима са представницима „седме силе“?

Не, наравно. Срдачан је и разговорљив, што се дало установити и током давања кратке изјаве за „Златиборске вести“.

Можда је то последица готово експоненцијалног раста свих сегмената који Златибор чине најомиљенијим туристичким одређиштем Србије, али по

свему судећи и за житеље земаља у окружењу. То се лако да докучити јер је први човек Чајетине свој „резиме“ за ове новине дао у готово телеграфској форми. Дакле – кратко и јасно.

А ево шта је рекао:

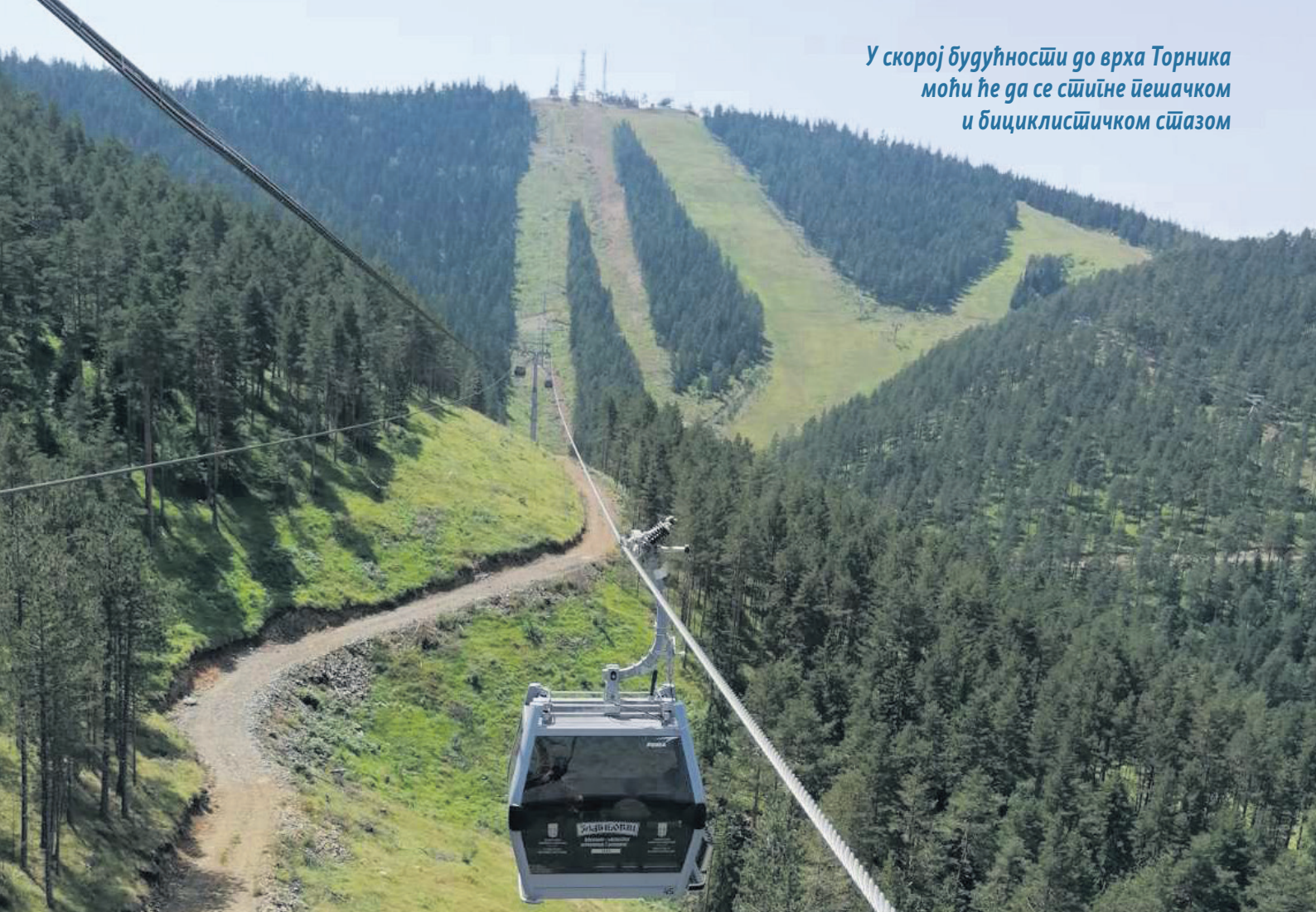
И ову годину смо искористили да почнемо с неким инфра-

структурним пројектима, а неке да приведемо крају. Ради се на изградњи и реконструкцији канализационе и водоводне мреже, а с њима и кишног колектора. Уложили смо огромна средства да створимо могућности да у самом центру Златибора изменимо све дотрајале инсталације, али и да набавимо недостајуће, како би сабирну мрежу и колекторе урадили до краја. Када се сви ти послови заврше, у центру више неће бити копања, тим пре што ће саобраћајнице и стазе које се тренутно раде бити завршене до краја године.

Због повећаног броја гостију који посећују Златибор и из-

Водови далековода се уклањају од Чајетине до Златибора, што ошћвара нове могућности Ђетиена и Чајетинског брда на које ће моћи да се шире, а реч је о многи лејим њределима, видигцима и њоложају

У скорој будућности до врха Торника
моћи ће да се стијне пешачком
и бициклистичком стазаом

градње нових хотела, ми смо у обавези да растеретимо саобраћај, односно улаз и излаз из насељеног места моторним возилима. Зато се раде пешачке стазе из центра Златибора према Чајетини, према Градини, споменику на Шуматном брду, Торнику, и на траси према постројењу за пречишћавање отпадних вода.

Примењена екологија

Ових дана ради се на пројекту стазе према Торнику, па ће на пролеће почети радови. Иначе, имаћемо уређене и пешачке и бицикличке стазе.

Уз реконструкцију водовода према Рибници, раде се и бицикличка и пешачка стаза. А резултат ће бити стазе којима ће се од центра до Рибничког језера стизати неупоредиво лакше и брже. Касније ће се радити и на уређењу стазе уз реку Рзав. Поменутом изградњом стаза имаћемо круг у дужини од 10 километара пешачких и бицикличких стаза. У наредном периоду биће још значајних улагања у мрежу пешачких стаза да би отворили нове, периферне локације за потребе

За сваког понешто

туриста који желе да се баве пешачењем и бициклизмом. Златибор ће, што се тиче локалне инфраструктуре, бити потпуно измењен.

Све саобраћајнице су ширине око седам метара, а биће употпуњене са пешачким и бицикличким стазама ширине два метра. С обе стране ће

Аутобуска станица

У оквиру старе аутобуске станице инвеститори су оставили могућност прихвата возила на шест перона. Аутобуси ће и даље моћи несметано да уђу у центар Златибора, али и да безбедно изађу јер ће им нова саобраћајница која се тренутно ради око аутобуске станице омогућити лакше кретање. Упоредо радимо аутобуску станицу код кружног тока, према насељу Јелена Анжујска. У ишчекивању смо измештања далековода тако да ћемо и тај простор имати на располагању, што нам је потребно и због повећаног броја долазача гостију, и током сезоне, и у време празника.

бити простора где ће моћи безбедно да се крећу пешаци и бициклисти ка Торнику, Оку, Чиготи, Градини. Плански се ради, па ћемо ускоро повезати и Чајетину стазама. Имаћемо одличну мрежу саобраћајница за које смо до сада добијали примедбе посетилаца и локалног становништва.

Нова мапа Чајетине

Чајетина неће бити занемарена, отвара се према Мушветата, Оманици и Јевремовићима. Од Главице се планира уређење пешачке стазе и наспање простора према Јевремовићима.

Чајетина ће добити другу чији изглед, јер је била ограничена далеководом преко Главице и трафо станицом код спортске хале. Водови далековода се уклањају од Чајетине до Златибора, што отвара нове могућности Бетена и Чајетинског брда на које ће моћи да се шире, а реч је о много лепшим пределима, видицима и положају. У наредној години је обиман посао пред нама, мада је већ почело наспање терена испод Главице. ▲

ТУРИСТИЧКА КРИЗА ЗАОБИШЛА ЗЛАТНУ ПЛАНИНУ

Стално унапређење понуде

Очекујемо да ће Златибор и ове зиме бити најпосећеније одредиште. Локална самоуправа значајно уложи у нове садржаје и понуду планине, па су наши госте из сезоне у сезону навикли да обрадујемо новим вредностима и атракцијама, каже Владимир Живановић

Најпосећенија српска планина Златибор, једна од водећих туристичких дестинација Србије и региона, оправдала је ту титулу чак и током за турзам изузетно неоповољног периода, какав је глобална епидемија коронавируса. Туристичка криза на Златној планини није се осетила: судећи по последњим статистичким подацима, туризам на Златибору враћа се старој слави и обара рекорде у промету који су забележени пре пандемије.

Поред унапређења понуде и сталних улагања општине Чајетина у инфраструктуру и садржаје, велику улогу у повећању туристичког промета имају промотивне активности које спроводи наша Туристичка организација. Она се, након успешне летње сезоне, посветила јесећим промоцијама међу којима највећу пажњу плене недавно одржани сајмови туризма у Бањалуци и Крагујевцу.

Гостима „на ноге“

На 24. Међународном сајму туризма у Бањалуци туристичка понуда Златибора представљена је 12. и 13. новембра, док

је домаћим туристима предстојећа зимска сезона промовисана на „Шумадија сајму“ одржаном од 25. до 27. новембра.

– Како су током протеклог периода домаћи гости и туристи из региона били верни Златној планини, са посебном пажњом припремили смо се за те недавно одржане сајмове у Бањалуци и Крагујевцу. Они су били идеална прилика да представимо све лепоте и погодности које Златибор сврставају на место лидера планинског туризма, и једног од најпосећенијих одређишта Србије – рекао је за

„Златиборске вести“ Владимир Живановић, директор Туристичке организације Златибор.

Главни фокус током сајмова усмерен је на представљање зимске сезоне. Посетиоци нашег штанда могли су да се упознају са активностима и садржајима који их на Златибору очекују током предстојећих новогодишњих и божићних празника, као и током целе зимске сезоне. Посебан акценат стављен је на новогодишњи програм и цене смештаја.

– Овдашњи хотелијери изашли су са ценама за Нову годину и зимску туристичку сезону.

Очекујемо да ће Златибор поново бити у центру пажње туриста, сигурно најпосећенија дестинација и ове зиме. Локална самоуправа је значајно уложила у нове садржаје и понуду планине јер смо наше госте из сезоне у сезону навикавали да их сваки пут обрадујемо новим вредностима и атракцијама – додао је Живановић.

На оба сајма велику пажњу привукла је презентација „Голд гондоле“, панорамске жичаре која се показала као најатрактивнији туристички „излог“ Златибора. Треба напоменути да су, поред гондоле, сви остали локалитети отворени и спремно дочекују туристе – од Стопића пећине, Музеја „Старо село“ Сирогојно, водопада у Гостиљу, преко манастира и црква брвнара, до забавних и спортско-тематских паркова... Сви су своју понуду прилагодили зимским активностима.

Најуспешнији у региону

Директор Туристичке организације Златибор истиче да се Ски-центар „Торник“ и ски-лиште на Обудовици већ припремају за сезону, па се очекује да ће током предстојећих зим-

ских месеци на планини боравити и до 30.000 гостију дневно. Према речима Владимира Живановића, на Златибору је до сада потврђено око 55 одсто резервација за новогодишње празнике, што је уобичајено за ово доба године, а с првим снежним падавинама очекује се и већа попуњеност смештајних капацитета.

Као део даљих планова и промотивних активности директор ТО Златибор најављује учешће на предстојећој конференцији о туризму.

– Како се увек радо одазивамо позиву националне или регионалних туристичких организација да учествујемо на сајмовима, семинарима и конгресима, тако ћемо и ове године бити учесници пете по реду Туристичке конференције Западна Србија која ће бити одржана 7. и 8. децембра у Чачку. Златибор је најпосећенија дестинација и најуспешнија туристичка организација у оквиру региона западне Србија, па ћемо имати прилику и да кроз предавање на тему „Планови развоја туристичке дестинације Златибор“ колегама и свим учесницима конференције представимо рад, будуће планове и новитете у туристичкој понуди Златне планине, те да својим богатим искуством и успешним пословањем дамо пример и другим туристичким организацијама како развијати туризам у правом смеру – најављује Владимир Живановић.

Т.О.З.

**ZLATIBOR
KRALJEV TRG**

31.12.2021. | 21h

**VESNA ZMIJANAC
ALEN ISLAMOVIC**

31.12.2021. | 24h

**ORKESTAR
DEJANA JEVĐIĆA**

01.01.2022. | 21h

**SOFIJA PERIĆ
SENIDAN**

02.01.2022. | 21h

PARNI VALJAK

 Златибор
туристичка организација

 **ОПШТИНА
ЧАЈЕТИНА**

Зимска служба спремна за предстојећу белу сезону

За одржавање око триста километара локалне путне мреже, обезбеђено је 5.000 тона ризле, 650 тона путарске соли и 20 тона калцијум-хлорида

Грађевинска оператива КЈП „Златибор“ Чајетина и даље је на терену, трудећи се да пре почетка снежних падавина одради што више послова на изградњи и поправци макадамских путева у месним заједницама општине. Упоредо се обавља припрема механизације и набавка агрегата за Зимску службу, па се предстојећа „бела радост“ спремно дочекује.

Иако сезона зимског одржавања путева званично почиње 15. новембра, с обзиром да снежних падавина још нема, то драгоцено време користи се за друге активности. Овогодишњи план рада грађевинске оперативе је препун, али се планирани послови ипак приводе крају. У овогодишњој грађевинској сезони уприличено 100 километара макадамских путева, а радило се у свим месним заједницама на територији општине Чајетина. Рађена је и санација ударних рупа и прекопа, и редовна интервентна санација приликом одрона и оштећења коловоза. Једна екипа ангажована је на пословима замене цевовода на потезу Рибница – Караула.

У претходном периоду радило се у Меним заједницама Гостиље, Алин Поток, Сирогојно и Јабланица, а управо ових дана и у Трипкови, Бранешци и Златибору.

РАЗВОЈ ТЕХНОЛОГИЈА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ И РЕЦИКЛАЖЕ

Обликовање будућности

У организацији Министарства за економске односе и енергетику СР Немачке, представника немачких компанија и Годуни Интернационал, 10. новембра је у београдском хотелу „Хајат“ одржана конференција о немачко-српском партнерству и развоју технологија у области управљања отпадом и рециклаже.

Достигнућа у овој области представило је неколико градова и општина из Србије, међу којима је и Чајетина. Учесницима скупа је представљено све што је у овој локалној самоуправи до сад урађено на пољу заштите окружења кроз учешће у другој фази Програма „Помоћ локал-

ним самоуправама на путу ка ЕУ“ – за област заштите животне средине који финансира Влада Шведске, уз подршку Сталне конференције градова и општина, у сарадњи са њиховом асоцијацијом локалних власти и региона (САЛАР).

Представници КЈП „Златибор“, као главног носиоца Пројекта примарне селекције отпада општине Чајетина, скупа са српским учесницима искористили су прилику да ступе у контакт с немачким доносиоцима одлука и стручњацима, елаборирају иновације, трансформације и пословне моделе који обликују будућност.

Упоредо се врши припрема механизације и набавка агрегата за Зимску службу, тако да КЈП „Златибор“ наредну зимску сезону дочекује спремно. За одржавање око триста километара локалне путне мреже, обезбеђено је 5.000 тона ризле, 650 тона путарске соли и 20 тона калцијум-хлорида. Ова служба ће се старати и о чишћењу паркиралишта, тротара и пешачких стаза.

Возни парк Зимске службе оснажен је са два нова трактора и једном новом комбинованом грађевинском машином, као и утоваривачем који ће служити за пробијање снежних наноса на критичним деоницама. Остала механизација прошла је све неопходне техничке контроле, а на пословима одржавања путева биће ангажовано десет трактора, пет комбинованих грађевинских машина крамера, шест камиона кипера са посипачима, и по један утоваривач, грејдер, булдозер и „бобкет“.

Тим који ће бринути о проходности путева на подручју општине броји 40 радника, међу којима су возачи, механичари и руководиоци. Екипе Зимске службе су 24 сата у приправности пуних пет месеци, од 15. новембра до 15. априла. Иако снежних падавина још нема, због могуће појаве поледнице већ се почело са дежурствима.

КОМУНАЛНА МИЛИЦИЈА УО ЧАЈЕТИНА

Превентива за бољи живот

Доста акцента полажемо на превентивни рад и заиста се трудимо да људе усмеримо шта би требало или смело а шта не, каже Душко Станић

У Чајетини је од јуна ове године почела са радом Комунална милиција по улицама, па у две смене патролира 10 милицајаца који су обуку завршили у Кули. Основни задатак је брига о јавним површинама с обзиром да већина наших суграђана има високу комуналну културу, рад комуналне службе ће бити у многоме олакшан.

Прва општина у Републици Србији која је основала службу Комуналне милиције је управо општина Чајетина. Комунална милиција основана је 2019. године и због правних и административних протокола, уз ситуацију са корона вирусом, обука је спроведена ове године у фебруару.

„Укупно 11 полазника је отишло на обуку за коју су претходно морали да прегрме здравствени преглед и добију уверење да нису кривично гоњени – рекао је Душко Станић, руководилац Комуналне милиције. – Обука је била организована у наставном центру Кула, где се обучава и „обична“ полиција, жандармерија и припадници ватрогасне службе. Обука траје десет недеља у теоретском делу, а држали су је људи који имају много више искуства, била је баш темељна и пуно смо тога научили што нам је било од велике помоћи у почетку, али и у даљем раду.

Са радом се почело већ јуна ове године. Први месеци искоришћени су за упознавање са тереном и

Душко
Станић

људима, па су током патролирања обавештавани грађани и туристи на присуство комуналне милиције на нашем подручју. Са званичном применом овлашћења кренуло се од августа.

– Што се тиче послова које Комунална милиција обавља, као што сам рекао, пре свега се ослањамо на одлуке општине, али бавимо се и заштитом јавних површина, локалних саобраћајница, водоснабдевањем и заштитом животне средине, надгледано депоновање смећа и такси превоз. То је широка област и много посла, па настоји-

мо да га организујемо на најбољи могући начин са расположивим људством и ресурсима.

У претходном периоду Комунална милиција имала је највише позива поводом непрописног паркирања на јавним површинама, а доста пријава је било и у случајевима неадекватног држања животиња, односно присуства животиња у зонама које општинском одлуком нису предвиђене за то.

– Доста акцента полажемо на превентивни рад и заиста се трудимо да људе усмеримо шта би требало или смело а шта не, није

репресија примаран циљ. Овим путем апелујем на наше суграђане, људе који долазе на Златибор да воде рачуна где се заустављају и где одлажу смеће јер сви овде боравимо, мноштво породица је с малом децом, пуно је старијих људи који не могу да прођу од непрописно паркираних возила... Због епидемиолошке ситуације скренуо бих пажњу власницима локала да се придржавају прописаних мера, а ми ћемо сигурно у наредном периоду појачати контролу. Ми смо пре свега сервис грађана и наша врата су отворена за савет и кон-

У претходном периоду Комунална милиција имала је највише позива поводом непрописног паркирања на јавним површинама, а доста пријава је било и у случајевима неадекватног држања животиња, односно присуства животиња у зонама које општинском одлуком нису предвиђене за то

султације, а на крају, као последња мера, ако прича и договор не дају резултате, ту је и могућност да репресивно делујемо.

С обзиром да комунални милицијаци имају статус службеног лица, у случају њиховог ометања у поступању, прописане су казне које се крећу у распону од 20.000 до 100.000 динара. Уз већ постојећа овлашћења, додата су и нова, па поред упозорења, усменог наређења и легитимисања сада постоји и могућност аудио и видео снимања, што је поједноставило рад службе.

Данка Миловановић

Фото Никол

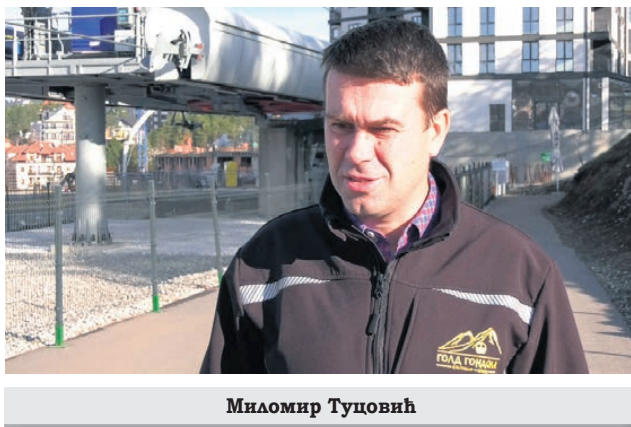
ИНТЕРЕСОВАЊЕ ЗА ЛЕТ ГОНДОЛОМ НАД ЗЛАТНОМ ПЛАНИНОМ
У ПРАЗНИЧНИМ ДАНИМА ИЗНАД ОЧЕКИВАЊА

Ко није запловио цаба је долазио

Упркос лошим временским условима у првим данима превезено је готово 7.000 путника

Посебно интересовање туриста током протеклих празничних дана привукла је Златиборска „Голд Гондола“. Упркос лоших временских услова у првим данима, превезено је готово 7.000 путника. Периодично се спроводи и анкета о задовољству корисника ове најдуже панорамске гондоле на свету а један од најбољих показатеља је тај што се људи редовно враћају на поновне вожње. У сусрет новој зимској сезони на међустанци је у току постављање термоизолационих панела.

– За наредну зимску сезону, да не би долазило до леђења кабина и да би ујутру биле много раније у функцији, сада вршимо постављање термоизолационих панела – рекао је Миломир Туцовић, извршни директор ЈП „Голд Гондола“ Златибор. – Увече се кабине пакују, ујутру буду суве и топле, одмах се каче на сајлу и крећу у рад. Радници техничке службе су били на

Миломир Туцовић

две обуке. Прва обука је била за против пожарну заштиту где је 10 наших радника прошло обуку а друга обука је додатна обука за рад на висини.

У наредном периоду планирана је додатна обука техничких кадрова за евакуацију, а по речима Туцовића, на сву срећу, до сада није било потребе за акцијама тог типа. У сарадњи са Парком природе Златибор и КЈП „Златибор“ активно се ради и на партерном уређењу све три станице Гондоле.

– Трудимо се да сам амбијент Гондоле оплеменимо. Извршили смо партерно уређење, поставили бехатон стазу на врху Торника и расвету.

На 24. Сајму туризма који је одржан у Бања Луци, евидентна је било велико интересовање и за Златибор као туристичко место, и за Голд гондолу.

– Да будем нескроман, мислим да је штанд Туристичке организације Златибор и Голд Гондоле био најпосећенији на

том Сајму туризма. Гондола је сама по себи највећа туристичка атракција у целом региону која је почела са радом ове године. Свраћао је и премијер Републике Српске са својим министрима.

Због великог интересовања и оптерећености сајле дошло је до њеног истезања и почетком следећег месеца се очекује долазак техничара из Француске који ће извршити скраћење ужета, друго по реду ове године. Тренутно радно време гондоле је од 10 до 14 часова што је задњи термин поласка са почетне станице, 54 кабине су у функцији а капацитет им је, с обзиром на присуство корона вируса, преполовљен.

Д. М.

ДАН ЧИСТОГ ВАЗДУХА

Радници „Парка природе” и „Голд гондоле” на истом задатку

Морамо дати све од себе да сачувамо природу и све оно што нам чува здравље, посебно ове наше прелепе борове. Један бор с добром крошњом може здравим кисеоником да „покрије” простор до пола хектара

ЈП „Србија шуме” у континуитету организује акције пошумљавања трудећи се да очува живот шума, а самим тим здрав ваздух и опстанак живих бића. На Светски дан чистог ваздуха „Парк природе” је заједно са ЈП „Голд гондола” Златибор спровело акцију сађења зимзеленог пејзажног биља око пословне зграде овог предузећа. Како златиборска гондола има путању преко већег дела Парка природе, избор тог новог чајетинског предузећа за партнера у акцији није био случајан.

Бошко Шопаловић, управник „Парка природе”, овом приликом нас је подсетио а значај четинарских шума..

– Завршили смо садњу садница хортикултуре како би симболично кроз макар и једну садницу показали шта значи једно дрво, а шта значи шума као сложена заједница биљака за производњу чистог ваздуха. Свако мора дати све од себе да се сачува природа и све оно што нам чува здравље,

Миломир Туцовић и Бошко Шопаловић

посебно ови наши прелепи борови. Поређења ради, само један одрасли бор с добром крошњом може да „покрије” простор здравим кисеоником до пола хектара.

Шуме на подручју Парка природе који захвата 42.000

хектара, чувају скупа шума-ри и чувари ЈП „Парк природе”. Међутим, немар само једног појединца може да нанесе велику штету том благу, у шта смо безброј пута могли да се уверимо. Због тога је едукација људи у области екологије,

Немар само једној појединца може да нанесе велику штету, у шта смо безброј пута могли да се уверимо. Због тога је едукација људи у области екологије, као и сарадња са јавним предузећима и установама више него неопходна

као и сарадња са јавним предузећима и установама више него неопходна.

– Ми, као одговорно предузеће, сарађујемо са „Србија шумама” и трудимо се да свој простор оплеменимо, да га сачувамо од даљег урушавања и загађења – каже Миломир Туцовић, извршни директор ЈП

„Голд гондола”. – Мислим да смо на добром путу да у том раду остваримо успех, а надам се да ће се резултати ове наше сарадње видети већ до године у пуном сјају, када успемо да уредимо простор око међустанице Гондоле. „Србија шуме” су већ поставиле летњиковце и клупе, а даље је на нама да оплеменимо тај простор зеленилом, пре свега боровима.

ЈП „Србија шуме” организовало је на овај дан акције пошумљавања у свим шумским газдинствима на територији Србије са циљем обезбеђивања квалитетнијег живота грађана. ▲

ПОТПИСАН МЕМОРАНДУМ О САРАДЊИ ОПШТИНЕ ЧАЈЕТИНА
И УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Обострана корист

Златна планина има потенцијале за базичне припреме, за здравље, за опоравак а најлакше је и најбоље учити и припремати се за испите у том природном и здравом окружењу

У Великој сали Скупштине општине Чајетина на обострано задовољство, потписан је меморандум о сарадњи између Општине Чајетина и Спортског удружења Универзитета у Београду о реализацији програма „Uni Sport“ што подразумева реализацију пројекта „UniRace“ (трке са препрекама) и Међународне конференције о спорту.

Интерес Универзитета у Београду је и брига о здрављу студената, па је зато основано Спортско удружење које се бави организовањем такмичења и рекреативних активности за студенте и запослене на Универзитету. Боравак на Златибору студентима је била прилика да побегну од начина живота у велераду са недовољно физичке активности, и начин да као појединци боље функционишу развијајући навику избалансираног духовног и физичког здравља.

– Важна активност, оно што смо овде дошли да промовишемо је Трка са препрекама „Unirace“ 2022. што је да-

Иванка Поповић и Милан Стаматовић

нас актуелно у целом свету – каже професорка др Иванка Поповић, председница Спортског удружења УБ. – То су трке у планинским условима и са препрекама које показују целокупну физичку спремност такмичара у зависности од узраста. Ибеђени смо да је Златибор право место где таква трка може да се приреди, јер ће такмичари трчати кроз окружење које је прелепо, које подстиче следећи долазак овамо. Желимо да наши студенти стекну навику редовног доласка у места у Србији која

имају овакве услове и природне лепоте

Меморандум о сарадњи у име општине Чајетина потписао је председник општине Милан Стаматовић изразивши велико задовољство због сарадње, истакавши да се општина Чајетина трудила кроз векове да сачува планину Златибор за спорт и рекреативце. Сарадња с Универзитетом постоји од раније, с обзиром да се на овој планини налази студентско одмаралиште, а да су високошколци најбоље промовисали и општину Чајетину, и Златибор.

– Боравак студената овде на Златибору и те традиционалне спортске активности су сигурно помогле и домаћем становништву да и оно крене за модерним, савременим идејама, да се поуздају у струку и да примене знање које су студенти доносили – рекао је председник општине Чајетина. – Златна планина има потенцијале за базичне припреме, за здравље, за опоравак а најлакше је и најбоље учити и припремати се за испите у том природном и здравом окружењу. У томе видимо обострану корист сарадње, а општина ће све учинити да ово заживи и постане својеврсна традиција.

Корист од трке је и то што ће се студенти спортисти морати месецима унапред да се припремају и на тај начин повећају ниво физичке спремности. Иначе, у скорој будућности размотриће се могућност других видова сарадње општине Чајетина и Спортског удружења Београдског универзитета. ▲

Боравак на Златибору студентима је прилика да побегну од начина живота у велераду са недовољно физичке активности, и начин да као појединци боље функционишу развијајући навику избалансираног духовног и физичког здравља

Детаљ са конференције

Милан Обрадовић

ПЛАН ОДРЖИВЕ УРБАНЕ МОБИЛНОСТИ ОПШТИНЕ ЧАЈЕТИНА

Све за добро Златне планине

Процес израде плана подразумева да у њему учествују разне групе стручњака са којима покушавамо да сагледамо проблеме у саобраћају из угла свих корисника, каже Клара Даниловић

На Златибору је 16. новембра одржана последња радионица на тему "Припрема мера за спровођење плана одрживе урбане мобилности" на коју је стављен акценат приликом састанка представника општинске управе, јавних предузећа, полицијске управе, медија, туристичких посланика и организатора за израду Плана одрживе урбане мобилности општине Чајетина. Радионица се одвијала интерактивно уз презентацију свих активности, а заинтересовани су на тај начин допринели даљим циљевима и мерама у његовом спровођењу.

Подршка струке

– Стална конференција градова и општина окупила је стручњаке, а подршку смо добили од људи са Саобраћајног факултета у Београду и од шведских експерата, па смо кренули с радним тимом из општине Чајетина који почиње израду овог плана – каже Клара Даниловић службеник Сталне конференције општина и градова. – Процес израде плана подразумева да у њему учествују разне групе стручњака са којима покушавамо да сагледамо проблеме у саобраћају из угла свих корисника. Због тога позивамо и локалну саобраћајну полицију, туристичку организацију,

Клара Даниловић

Слађана Вуловић

предшколске установе, људе из приватног сектора и других јавних институција, у циљу бољег решавања проблема.

Пре почетка последње радионице, састанак су одржали и председник општине Чајетина Милан Стаматовић и Милан Обрадовић, који је стручни консултант на изради ПОУМ-а. Планови у спровођењу урба-

не мобилности на територији насељених места Чајетина и Златибор су подизање свести локалне заједнице о потреби коришћења различитих видова превоза, са циљем мањег оптерећења саобраћаја и опсаде јавних површина. Неки од датих предлога су били изградња нових паркинга места и обележавање пешачких зона,

а радиће се и на изградњи пешачких траса. Своја искуства примерима добре праксе са присутнима је поделио и шведски експерт из Малмеа, која се могу пренети и применити на туристички центар Златибор.

Нови планови – старе идеје

– На састанку су изнешени и предлози за бицикличке стазе које су нам већ у плану за наредну годину, а то је деоница којом ће бити повезани Чајетина, Златибор и ски центар Торник – рекла је Слађана Вуловић, шеф кабинета председника Општине. – Биће направљен прстен да би туристи несметано могли да возе бицикле и обављају пешачке туре на подручју које ће бити атрактивно због међустанице "Толг гондоле" Рибничко језеро, што је главна атракција Златибора, а исто тако је врло важно за план одрживе урбане мобилности.

Израда Плана одрживе урбане мобилности биће завршена до краја ове године, а време за који се планира реализација је – наредних десет година. План ће бити доступан јавности, а затим и усвојен у локалној Скупштини као документ, након чега се почиње са реализацијом заштитних циљева и донетих мера.

Сања Глашковић

АКТИВНОСТИ ИБЦ ЗЛАТИБОР

Ништа вез дигиталне писмености

Познавање основних принципа рачунарског хардвера, вештине у коришћењу рачунарских мрежа, способност укључења у онлајн заједнице и друштвене мреже без чега се не може ни замислити данашњица

Иновациони бизнис центар Златибор у оквиру својих активности врши и едукације корисника Бизнис центра и свих заинтересованих представника локалне самоуправе, а уз њих и привредника Златибора, с циљем унапређења дигиталне писмености. Курс је организован у новембру уз подршку кабинета Министарства за иновације и технолошки развој и трајаће до краја децембра.

Дигитална писменост представља скуп знања, вештина и понашања која су везана за употребу дигиталних уређаја – десктоп рачунара, лаптопова, „паметних“ телефона и сличних чудеса модерне технологије. То подразумева познавање основних принципа рачунарског хардвера, вештине у коришћењу рачунарских мрежа, способност укључења у онлајн заједнице и друштвене мреже без чега се не може ни замислити данашњица.

– Ово је врло практичан курс на ком полазници могу научити ствари везане за друштвене мреже, електронско пословање, виртуелну реалност, електронски туризам и све што је битно Златибору као важном одредишту – каже

Дарко Ћуровић

Дарко Ћуровић, директор ИБЦ Златибор. – Иновациони бизнис центар Златибор овај курс организује уз подршку Кабинета министра за иновације и технолошки развој.

Предавачи ужичке фирме „Хегел“ кажу да је интересовање полазника на задовољавајућем нивоу. Неке од тема које обрађују тичу се креирања виртуелних рачуна, друштвених медија, коришћења одређених платформи и свега што се везује за преплитање дигиталне технологије са ре-

алним светом. По дигиталној писмености Србија тек треба да достигне ниво развијенијих земаља света, али то је сасвим извесно.

– У односу на неке напредније земље Западне Европе и Америке, још нисмо достигли тај ниво, али у последњих пар година већ видимо експанзију јер се млади, али и старије особе, укључују у дигиталне токове, а за то чудо су најзаслужније друштвене мреже које су нас и довеле до популаризације дигиталног света

и тиме форсирале кориснике да се дигитално описмене – рекао је за Златиборске вести Рагомир Јовановић, едукатор и директор фирме „Хегел“ д.о.о. из Ужица.

Препрека за боље сналажење у примени дигиталних технологија према речима Јовановића, је недовољно познавање енглеског језика.

– Када сте били мали, вероватно су вам говорили родитељи: учи стране језике, све што знаш тада вреди два пута. То је апсолутно тачно. Што се тиче тржишта Србије и српског језика, он није толико популаран и распрострањен и сви производи које Гугл има, на пример од гугл клауда, гугл аналитике и сличних, нису у целини оптимизовани за наше тржиште јер је Србија ипак, мала земља за велике ИТ компаније. Па један већи град Америке има више житеља него цела Србија.

Организатори и едукатори радионица су омогућили заинтересованима да се до краја децембра сви могу прикључити оним радионицама за које су заинтересовани понедељком, средом и петком од 7,30 у просторијама Бизнис центра, где се могу упознати са распоредом и темама предавања. ▲

По дигиталној писмености Србија тек треба да достигне ниво развијенијих земаља света, али то је сасвим извесно

ЗЛАТИБОРАЦ У КУЋИ БЕСМРТНИХ

Највећи са себи равнима

Професор др Марко Бумбаширевић преведен из звања дописног међу редовне чланове научног пантеона Србије

С поносом објављујемо да је на редовној седници Српске академије наука и уметности одржаној 4. новембра професор др Марко Бумбаширевић преведен из звања дописног међу редовне чланове научног пантеона Србије.

Подсећамо да је прича о академику Марку Бумбаширевићу објављена у јунском издању „Златиборских вести“, где се нашао као јунак сталне рубрике „Велики људи мале Србије“, што буди наду да смо можда били срећне руке, или бар видовити.

Тада је споменуто да је изданак „најлекарскије“ породице у Србији, али не и да су три њена члана већ овенчана најзначајнијом академском титулом, а реч је деди по мајци професору др Јеврему Недељковићу, оцу Живојин и брату Владимиру. До душе, Марко је од 2015. године био

дописни члан САНУ, али се у том звању очигледно није предуго задржао, мада неке од његових колега из земље и света и овако сматрају да је то могло да се догоди и раније!

Професор др Марко Бумбаширевић се бави микрохирургијом, а светку славу стекао је радећи на хирургији шаке, на делу тела које

је сабрало ваљда највише костију људског скелета. То што ради и какве фантастичне резултате постиже, најбоље је својевремено описао неки професионални радозналац када је у тиражним новинама објавио причу о њему, а у њој забележио да изгледа као да не барата хируршким инструментима већ ча-

робним штапићем (што би потврдило безброј његових пацијената које је спасао трајног инвалидитета)!

Бумбаширевићима су корени у Мачкату, а свака генерација дала је неког великана! За оне раније се не зна, а књига успомена припадника батаљона 1.300 каплара из пера познатог математичара Тодије Пејовића као пролог има реченицу „У Србију се мора ући макар у њу ушао само један српски војник.“ Те речи је пред сам пробој Солунског фронта изговорио Војислав Бумбаширевић са Златибора, из Мачката, командант, ратни херој, носилац чак две Карађорђевог звезде, неколико Медаља Обилића за храброст и сијасет другог ордења, ађутант војводе Живојина Мишића, који је упамћен и по томе што је био први војник који је 1918. године крочио у тек ослобођени Београд.

Придружимо се честиткама нашем академику. ▲

АКЦИЈА ДОБРОВОЉНОГ ДАВАЊА КРВИ У ЧАЈЕТИНИ

Племенитост без граница

У просторијама Удружења пензионера у Чајетини последњих дана новембра организована је последња акција добровољног давања крви у овој години по програму Црвеног крста Чајетине, у сарадњи са службом за трансфузију крви Опште болнице Ужица. Овакве акције спроводе се у Чајетини свака три месеца, односно четири пута годишње.

Без обзира на пандемију корона вируса која траје готово две године, одзив у акцији добровољног давања крви на територији општине Чајетина је на задовољавајућем нивоу, а племенити циљ је континуирано обезбеђивање довољних количина крви за све пацијенте којима је она неопходна. Овакве акције спроводе се са службом за трансфузију крви у сарадњи са Општом болницом Ужице. Залихе крви су значајно смањене због пандемије Ковид-19 која је и даље присутна, па је и то разлог што су резерве крви потребне више него раније.

– Задовољни смо бројем људи који је учествовао у хуманитарној акцији давања

Марија Перишић Божић

крви – Рекла је др Марија Перишић Божић. – Само данас прошло је петнаестак давалаца. Код нас у Чајетини је карактеристично да никада нема превелике гужве јер сви долазе у групама од двоје до пет људи, најчешће од 10 до 15 часова. Обзиром да је Чајетина близу Ужица ми долазимо једном у три месеца, али становници општине Чајетина долазе у нашу службу током читаве године. У овом периоду пандемије наше резерве нису баш стабилне.

Залихе 0 позитивне крвне групе у последње време су испод минимума, а не-

колико пацијената у тешком стању који је већ примило више од десет јединица крви. Одзив на акцију давања крви четрдесетак људи могла би да помогне бар четири таква пацијента.

– Од када је почела пандемија короне ово је први пут да се одазивам на акцију давања крви – рекла је Јелена Маријановић, добровољна учесница ове акције. – Здрава сам, још се нисам вакцинисала, а размишљам о томе јер је доста мојих вршњака примило ту заштиту.

Даваоци који су прехлађени или су на антибиотској терапији били су привремено одбијени, а вакцинисани даваоци су могли несметано дати крв, као и они који су прележали корону а нису вакцинисани. Најбитније да се сви опораве и осећају здраво. С. Г.

ШЕСНАЕСТ ДАНА ЖЕНСКОГ АКТИВИЗМА

Крај насиља над нежнијим полом

У просторијама Удружење пензионера општине Чајетина у недељу, 28. Новембра, у оквиру обележавања 16 дана женског активизма одржан је скуп жена општине Чајетина у организацији удружења Златиборски круг и Снага пријатељства - Amity.

Ова два удружења већ неколико месеци, у партнерству с Удружењем Женска иницијатива из Трстеника, реализују пројекат „За живот старијих жена из сеоских средина без насиља и дискриминације“, који ће трајати до краја априла 2022. године, а у оквиру програма „Унапређење безбедности жена у Србији“ који од недавно спроводи Агенција Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена (UN Women), све у сарадњи са Министарством унутрашњих послова и уз подршку Норвешке амбасаде у Београду.

Обесхрабрити насилнике

Родни аспекти старења указују да су старије жене у односу на старије мушкарце у већем ризику од насиља. Многе старије даме година-

ма трпе насиље у породици од супружника, партнера или других чланова породице, али о томе ћуте јер сматрају да је реч о прихватљивим моделима понашања. Неке старије жене не пријављују насиље због страха, срамоте, незнања коме и како треба да се обраде, или из уверења да им нико неће поверовати. Отуда је важно обучавати и охрабривати, и саме жене, и оне који раде са њима, да препознају насиље над старијима, његове специфичности, да се упознају са стратегијом превенције и охрабрити их да буду ефикаснији у предузимању мера заштите.

Златиборски круг је 6 година био пружалац услуге

социјалне заштите „Помоћ у кући за стара лица у општини Чајетина“ и током тог периода, уз многе друге обуке које је организовао за запослене, организована је и обука за геронтодомаћице о препознавању знакова насиља у породици и о прикладном реаговању у складу са законом и законским прописима у тој области.

Председница Amity-ја, Надежда Сатарић је за све учеснице донела поклоне, зидне календаре за 2022. на којима су одштампани и телефонски бројеви организација које се баве превенцијом и решавањем овог проблема у нашем крају, и у целој Србији. У договору председнице Зла-

тиборског круга Зорице Милосављевић са координаторком службе „Помоћ у кући“ Милене Марић, геронтодомаћице ће календаре доставити свим корисницима услуге социјалне заштите - старијим женама у златиборским селима. Календари су, уз едукативно-промотивни материјал о превенцији насиља над женама и о начинима системске заштите и подршке, подељени свим учесницима скупа.

Улога медија

Обележавања 16 дана женског активизма помогло је и Удружење пензионера општине Чајетина, у чијим је просторијама одржан овај догађај, а са којим Златиборски круг већ годинама успешно сарађује у програмима помоћи и подршке старијим суграђанима.

Као и у осталим активностима које Златиборски круг организује у локалној заједници, наши медији, Златибор ТВ и ТВ Чајетина, направили су прилог о овом догађају како би се и шира јавност упознала са програмом 16 дана женског активизма и начинима превенције и заштите од насиља. ▲

РЕКОНСТРУКЦИЈА ДОМА КУЛТУРЕ
У ЧАЈЕТИНИ**Топло у сали
и око срца**

Урађен је детаљан пројекат тако да смо са система котлова на нафту и лож уље прешли на пелет, па верујем да ћемо се коначно и огрејати у Дому културе, каже Никола Смиљанић

Реконструкција Дома културе у Чајетини предвиђена је Планом рада Спортског центра Чајетина за ову годину. Пре месец дана почели су радови чија је вредност око 13 милиона динара, а рок за завршетак реконструкције је предвиђен до краја децембра.

Од 2000. године када је стари објекат у срцу Чајетине реконструисан у Дом културе, здање је доживело неколико интервенција

плављене доње просторије Дома културе, а имали смо продор и у саму салу, што смо видели тек кад се почело са извођењем радова, па смо почели управо са санацијом делова који су нам урушавали објекат. Зато смо прво урадили кишну канализацију и дренажу објекта.

Поред овог проблема, решено је питање нагиба седишта у гледалишту, проширена је бина и промењен јој је облик, испуњени су

због неадекватног нагиба седишта и лоше прегледности бине. У међувремену су се појавили и нови проблеми, а пре свих плављење доњих просторија услед обилних киша. Зато су руководиоци Спортског центра Чајетина одлучили да ураде озбиљну реконструкцију којом би се решили многобројни проблеми у функционисању ове установе културе. О томе је говорио Никола Смиљанић, директор СЦ Чајетина.

– Стално улагање у културу се наставља и овом реконструкцијом. Имали смо у овде великих проблема с површинским водама који су настајали због суседних објеката који нису у употреби, а у којима су старе инсталације. Због тога су

сви противпожарни услови тражени Пројектом, урађена је нова расвета а биће постављен и нови систем озвучења. Такође, овог пута је решен и систем грејања.

– Урађен је детаљан пројекат тако да смо са система котлова, и којем смо користили нафту и лож уље, прешли на пелет тако да верујем да ћемо се коначно и огрејати у Дому културе, па ће и програм у хладним данима тећи неометано и биће богатији и садржајнији – наставио је Смиљанић.

Вредност радова износи око 13 милиона динара, а рок за завршетак је предвиђен, ако временски услови то дозволе, за крај ове године.

ПОЧЕО ЈЕ БОЖИЋНИ ПОСТ

**Уочи
најрадоснијег
празника**

За православне вернике почео је шестонедељни Божићни пост који претходи најрадоснијем хришћанском празнику и траје од 28. новембра до 7. јануара. То је темељ хришћанског пута и прва неопходност на путу спасења, па Црква пост сматра значајним за духовни живот својих верника.

Петар Лазич

– Правило сваког поста, његов смисао и циљ, је превасходно очишћење душе. На жалост, многи се радују посту у контексту дијете. Пост уствари има за циљ чишћење душе и срца од којих, како каже Христос у Јеванђељу, све и долази. Пост је радост, не сме и не треба бити схваћен и дочекан и праћен као тешкоћа, отежање, терет и проблем. Поред уздржавања од хране, ту је и очишћење својих мисли, размишљања, појачане молитве, чешће доласка у храм, посећивање богослужења... – објаснио је Петар Лазич старшина чајетинског храма Светог Архангела Гаврила.

У току поста не једу се месо, бели мрс и јаја. Уље и вино су дозвољени свим данима сем среде и петка кад се пости на води. Последње недеље пости се строже, чак без рибе, док се на Бадњи дан не користе ни уље ни вино!

– На Бадњи дан ће као и до сад традиционално бити вечерња служба у 18 часова са налагањем Бадњака, и на Божић ујутру у 6 сати. Раније су биле литургије у поноћ и у 8 ујутру у 8 али због епидемиолошких мера литургија ће се служити само у 6. Тако је било и прошле године за Божић и Васкрс, па ће исто бити и сада. Што се тиче самих активности на Бадње вече, а у смислу дружења након вечерње службе, трубача, куване ракије и вина који су такође традиција, претпостављам да тога ни ове године неће бити.

Вечерња служба са паљењем Бадњака служиће се и ове године испред цркве у Алином потоку од 16 часова. Својим парохијанима и свим верницима старшина храма у Чајетини честитао је почетак поста речима:

„Благословен и срећан почетак поста, биће нам потребно да смогнемо снаге да се преиспитамо и прочистимо своја срца и душе и да се потрудимо, колико је то у нашој моћи да што достојнији дочекамо наш најрадоснији празник – Божић.“

Д. М.

ВРЕМЕ ПОСТА

О жељи и морању

Потрајаће до 7. јануара, до најрадоснијег хришћанског празника у славу рођења Исуса Христа

У недељу, 28. новембра, почео је Божићни пост, други по дужини у нашем православном календару. Потрајаће до 7. јануара, до најрадоснијег хришћанског празника у славу рођења Исуса Христа (или почетка „сезоне мрсних слава“, како коме). Придржаваће га се свештеници, сви посвећени хришћани, поштоваоци традиције, чак и неки иноверци, али не и калуђери! Не из пркоса, већ зато што они посте свих 365 дана у години, а своје оскудне оброке одувек припремају на води, осим за велике празнике када се „омрсе“ с парченцем рибе.

Одмах ваља нагласити да пост није морање, а када неко ипак истраје у том искушењу назову га подвижником! Поста су разрешени болесни и стари, бремените жене, мала деца и путници, али нико неће бацити анатему на оног ко се уздржава од мрсне хране само прве и последње седмице. Јер, тај ритуал има два дела, а други, можда и важнији, упућује вернике и људе добре воље на – уздржавање од злих примисли! А да је надвладавање зла важније, може се открити у „Требнику“ Српске православне цркве, у којем се затекла чак и – Молитва за наше непријатеље!

Пост се први пут спомиње у „Постању“ Мојсијевог петокњижја за које се верује да је настало 1.250 година пре наше ере, па хришћанска вера, које у то време још није извирила испод скута јудаизма, и не полаже посебно право на ту врсту одрицања. Зато данас, додуше у различитим облицима, постоји у свим, а не само у највећим светским монотеистичким религијама.

Срби веома побожан народ

У XVII столећу, баш уочи Великог турског рата који је Свето Римско царство заподенуло против Османског калифата, нашим крајевима је виленио извесни Џон Смит који се представљао као путописац (а био ухода заогрнута монашким хабитом), који је забележио да је у Србији затекао веома побожан народ који пости дуже од двеста дана годишње! Исто то пише и у црквеном календару, али је вероватније да велечасни није умео да уочи разлику између поста, и глади као последице беде изазване беговским харачима и разрезаним порезима?

Посно а сласно, ресторан на Златибору

Агностици склони теоријама за вере претпостављају да је уздржавање од јела канонизовано као оправдање за Оног Горе (свеједно како га називали и како му се обраћали) јер је остајао равнодушан на епидемије безнадежне глади које су му десетковале стадо, а да је с време-

ном, уз свесрдну „стручну“ помоћ јереја и компилатора кад су у раном средњем веку преводили Библију на латински језик, све попримило облици његове преузвишене бриге за спас људских душа.

Овој јеретичкој примисли супротставила се – модерна наука! Наиме,

доказано је да се уношењем четрдесет одсто мање хране продужава живот. Разочарење за радознале може бити то што су експерименти обављани само на лабораторијским животињама, али нема никаквих разлога за сумњу да би и код људи дали исте, или бар врло сличне резултате.

Наука је установила да се маслиново уље које се у последње време препоручује тако рећи као „природна апотека“ и незамењиво је у исхрани, у Светом писму помиње на сто осамдесет три места (о другим биљним уљима ни речи), иако се у оно време није могло знати за његова лековита својства.

Упркос мирису тамјана, годишњи распоред постова је готово идеалан: четири највећа поклапају се са четири годишња доба, а једнодневни су распоређени у седмици тако да им је корист неспорна! Све у свему, пости се око од пола године што је мера о којој сањају сви нутриционисти.

Пост као подвиг

Откуда прича о посту као подвигу када се зна да је глад, а не ситост, природно стање човека и његов најмоћнији покретач?

Мудри веле да је једина искрена љубав она према храни. Зато је човек једино живо биће које се убија преједањем. Храна ствара утисак задовољства, па се незадовољство често компензује јелом. Зато је пост тешка дисциплина духа. Овоме треба додати да је виша средња класа од кулинарства направила уметност, од чега се лекарима диже коса на глави, па су зато на супротним странама барикада. С друге стране, ни сам пост очигледно није „кажњавање тела“! Напротив. Зато би требало да се искраде испод калуђерске одоре и свештеничке мантије и озбиљније популарише, а писање о посту је можда један од бољих начина?

Ако је тако, а јесте, ваљало би цитирати покојног академика Петра Бокуна, чувеног српског, али и светског неуропсихијатра, који је једном давно споменуо истину да су код јела првих хиљаду калорија физиолошки, следећих хиљаду психолошки, док је последња хиљада психијатријска. Што би се рекло – за канобе. Нека то свима, па и безбожнима, буде наука и мера. **М. С.**

Припремање посне трпезе у манастиру

ПРИЧА О ХЕРОЈИМА

Господари живота

„Све што је добро догађа се полако, а све лоше у трену“

Ових месеци некад неразумљиви изрази као што су анестезиологија, респиратори, механичка вентилација... постали су део наше свакодневице. Као и они застрашујући дневни извештаји о суграђанима зараженим новим смртносним вирусом и његовим жртвама. Али, у њима се не спомиње број лекара који су страдали од пандемије Ковид-19, нити која је од медицинских специјалности – најугроженија?

Нема таквих података, али је лако закључити да су први на удару били анестезиолози, а за њима медицинске сестре и техничари интензивне неге. Ова прича о њима је друг која се мора вратити.

Како преживети бол

Необитна је истина да је хирургија свој највећи процват и неслућене домете доживела на крилима анестезије. Када је 1846. године обављена прва успешна демонстрација анестезије (Бостон, Универзитет Харвард), био је то почетак медицинске револуције. Јер, ово је омогућило веома компликоване хируршке захвате а да пацијент не умре од неподношљивог бола.

У анестезији постоје три компоненте: хипноза, аналгезија, и мишићна релаксација. Ова последња је први пут примењена тек 1942. године, и од тада у анестезиологију великом брзином улазе нови лекови, нове технике, апарати и инструменти, опрема се усавршава, а безбедност достиже максимум.

Модерна анестезиологија је дошла код нас тек после Другог светског рата, а донели су нам је британски лекари који су радили при војној болници. Наш први анестезиолог био је професор др Север Ковачев. Срећом, професор др Предраг Лаловић је у тојашњој Железничкој болници (дашњем КБЦ „Др Драгиша Мишовић“) основао прву школу анестезије у бившој Југославији, у којој су се школовали они који су то знање доцније проносили широм земље.

Сведочи смо да се данас ништа не може ни замислити без анестезије. Јер, она се проширила и на интензивно лечење, и на терапију бола. Рад у јединици за интензивно лечење захтева посебну обуку, а чак девет десетина посла обављају анестезиолози, кад они преузимају контролу свих виталних функција: циркула-

ције, дисања, срчаног рада, можда и активност, бубреге... Терапија је спречавање, односно смањење бола као непосредне последице операције, код болести које су праћене болом – код карцинома, на пример – затим уклањања бола током порођаја, и слично.

Данас се многе неопходне инвазивне дијагностичке методе не могу ни замислити без анестезије. Уз анестезију, лакше се подносе колоноскопија и гастроскопија, а често чак и скенер или магнетна резонанца.

То се постиже махом моћним лековима, хипнотичима и аналгетичима синтетизованим на бази морфијума, али који су од сто до хиљаду

Тако испада да је анестезиологија опаснија за лекаре него ли по пацијенте. Јер, рад је врло ризичан, па се често пореди с летењем авионом: увођење у анестезију је као узлетање, миран ток је само летење, а извођење из анестезије наликује слетању. Али, на милијарду сати летења има само пет смртних случајева, док на исто толико сати анестезије има – пет пута више!

Има ли пилота у авиону

Упркос малом ризику по пацијенте многи се, ипак, плаше управо анестезије. То је вероватно зато што анестезиолог нема директан контакт с пацијентом, највећи број њих и не

у другим струкама. И то је један од многих разлога због чега се мало лекара одређује за ту област иако је реч о врло дефицитарној струци. Не само код нас, већ и у свету!

Када је реч о анестезиологији, присутан је и природни одлив лекара: одливају се у пензију, или, још „природније“, у иностранство, где су врло цењени и добро плаћени. Један стручни часопис из САД („US World Today“) објавио је просечна примања по различитим специјалностима у државним болницама, а „упросечено“ на три године искуства у некој специјализацији. Анестезиолози су први, са платом од 128.000 долара годишње. На другом месту те

пута јачи. Само, анестезиолози не дају ове лекове преко уста, већ кроз вену и, нешто ређе, мишићно ткиво. Јер тада је реакција организма већина њих се мерила промилима. А данас је анестезија толико безбедна да може да се даје неограничено.

Анестезије се деле на две групе: на опште, и на регионалне. Ове прве, опште, могу бити инхалаторне, интравенске и балансиране, или комбиноване са регионалним. Регионалне се деле на оне које захватају већи део тела, као код спиналне и епидуралне, или оне које захватају врло мали део тела. Ипак, анестезиолози морају добро да познају општу анестезију. Јер, ако регионална не успе, мора се приступити општој. Нажалост, анестезиологија се не учи као субспецијалност, нити као посебан студиј, већ кроз специјализацију која траје четири године. Али, тек тада почиње право учење. Као и

листе су неурохирурги, али са двадесетак хиљада долара мањим примањима. По принципима понуде и потражње, то је то.

Ситуација с анестезиолозима код нас је слична као и у свету. Али не само с њима. У интензивној нези они воде главу реч, али уз њих су и лекари практично свих других специјалности који су, такође, обучени за рад под отежаним условима. Уз њих су и медицинске сестре и техничари, без чије помоћи интензивно лечење не може да функционише. Сви су они хероји...

Ово ми је испричао покојни професор др Предраг Лаловић, који је упамћен као лични лекар Јосипа Броза Тита (4. маја 1980. он је искључиво апарате који су га одржавали животу), а не као један од утемељивача ове важне – и све важније! – медицинске дисциплине у нас.

М. С.

РЕВИЈА РИТМИЧКЕ ГИМНАСТИКЕ У ТРК „ЗЛАТИБОР“

Још један украс Златне планине

На недавно одржаној 18. Међународној ревији наступиле су девојчице које вежбају у школама ритмичке гимнастике клубова „Грација“ из Ужица и „Звездице“ са Златибора, као и гостујућих клубова из Ниша, Тузле, Сарајева, Црне Горе и Русије, и једна такмичарка из Африке. Клуб домаћин тренут-

Павле Стефановић

но броји више од 150 чланова а тренинзи се одржавају на Златибору, у Ужицу, Пожеги и Крвавцима.

– Клуб ритмичке гимнастике „Грација“ постоји већ 18 година – каже Павле Стефановић, тренер. – А прошле године смо и овде основали клуб „Звездице“. Наше девојчице ће се данас представити у групним вежбама без реквизита, а сада ће се грације представити са обручем, лоптом и вијачом.

Младе гимнастичарке су публици приказале индивидуалне и групне вежбе. Иако су последице изазване вируом короне читаве школске године ометале и условљавале повремена одсуствовања са тренинга, девојчице из школа ритмичке су ипак успеле да савладају кореографије и да их коректно изведу, а публика је њихов труд награђивала овацијама.

– Данас наступамо индивидуално и дуо, а колегиница и ја наступамо заједно с неколико индивидуалних вежби и три дуо-вежбе – каже Александра Стефановић, тренер РК „Спортикс“ из Ниша. – Златибор је диван, први пут смо овде на такмичењу, али смо раније долазили са децом рекреативно. Све је прелепо, људи су веома дружељубиви, ваздух чист, а Туристички центар је стварно диван.

Александра Стефановић

Клариса Едуардовна

Била је то прилика и да се сви клубови похвале оним што су постигли током ове године. У жирију је била и гошћа из Русије Клариса Едуардовна, тренер ритмичког клуба „Калета“.

– Прелеп је Златибор, прелепа је земља Србија, увек са задовољством долазимо чак и у овим тешким условима у временима пандемије, када се све затвара, а земље се боје једна друге. Верујем да се са овим наша сарадња не завршава, па вас позивам код нас, у Москву, а ми ћемо вам са задовољством поново доћи.

Све цурице су добиле медаље и захвалнице за учешће, и за промоцију овог спорта. Спонзор ревије била је општина Чајетина заједно са Спортским савезом, Туристичко-рекреативним комплексом и Спортским центром Чајетина, као и град Ужице. **Данка Миловановић**

Почетком новембра је званично почела празнична хуманитарна кампања Дино парка под слоганом „За јунаке нашег доба“. Приликом ове акције у посети су прво били Дечјем боравку за малишане са сметњама у развоју „Зрачак“ у Чајетини.

Дино парк је у сарадњи са сарадницима организовао новогодишњу хуманитарну акцију, а прва је била посета деци Дневног боравка „Зрачак“ у Чајетини. У поклон пакетима били су слаткиши и зимска опрема за сваког од његових корисника.

ДИНО ПАРК У ДНЕВНОМ БОРАВКУ „ЗВРЧАК“

Хуманост без граница

Запослени у „Зрачку“ су узвратили изразима захвалности Дино парку на дугогодишњој подршци коју им пружају.

– Често нас обрадују ситним знацима пажње што овој деци пуно значи – рекла је Марина Кутлешић, координатор „Зрачка“ у Чајетини. – Једино што имам да кажем је једно велико – хвала!

Осим деце из Дневног боравка „Зрачак“, Дино парк ће ускоро обићи још једанаест градова, једанаест дечјих болница и центара за децу са сметњама у

Славица Марић

– Сваки наш долазак је испуњен посебном емоцијом, па зато морам да изразим посебну захвалност тим дивним људима који раде у овом центру јер имам прилику да их

свакодневно виђам – рекла је, Славица Марић, ПР Дино парка Златибор. – Могу да кажем да су неки дани посебни и другачији, а овај ће за нас сигурно остати такав. Желим овим путем

Марина Кутлешић

да позовем децу Дневног боравка „Зрачак“ на једнодневни излет у наш парк, а дружићемо се и за Нову годину, када традиционално додељујемо деци пакетиће.

развоју. А искористили су прилику да упуте позив и осталим фирмама или појединцима да учествују у оваквим хуманитарним акцијама.

С. Глашовић

Новогодишњи празници у Парку снова

Дино парк ће за новогодишње празнике припремити разноврсне садржаје за децу. Традиционално, празнични програм Дино парка отворен је великим хуманитарним породичним вашаром 11. октобра, на Дан примирја, а потрајао је три дана.

Дневни број посета Дино парку током целе године прелази стотине туриста из целог света. У овом забавном парку очекују да ће тако остати и ове зимске сезоне. Акцент се посебно ставља на предстојеће празнике, када ће се одржати велики број програма, а међу њима су представе, радионице, дечје журке и вашари, дочек Нове године као и остале манифестације за децу. Посебно је то што су сви програми хуманитарног катактера, а намењени су за социјално угрожене малишане широм Србије.

– Поводом предстојећих празника припремамо позоришну представу „Сeka Мразица

и бата Мраз“ која ће за сада бити одржана на Златибору и у Чајетини, а преговарамо и о наступима са позориштем у Ужицу, Новом Пазару, Чачку и Врњачкој Бањи – рекла је Славица Марић из Дино парка. – Јунаци те представе су управо деца из ОШ „Димитрије Тупоковић“. Наступи су хуманитарног карактера, јер игра се за социјално угрожену децу града у коме се гостује а градска управа одлучује

коме ће тај прилог бити намењен. Уз то, организоваће се и велики дечји вашар ручно израђених производа и сувенира које праве наши волонтери.

Радно време у децембру биће исто као и у новембру. Дино парк је због очекиваних временских прилика (или неприлика) припремио богат програм који ће се реализовати на радост најмлађих посетилаца. **С. Г.**

ДОМАЋИНСТВО БОЈОВИЋ ИЗ ДРЕНОВЕ

Општина је најбољи партнер

С обзиром на субвенције које општина Чајетина даје пољопривредним газдинствима Златиборског краја, породица Бојовића има сву неопходну механизацију

На само 20 километара од Златибора налази се село Дренова. Ту расте обиље дреновог дрвета по коме је село и названо. У том селу је домаћинство Бојовића, једно од ретких у којем живе чак три генерације, и из којег се увек разликује дејчи смех.

И поред повећаног одласка становништва из села у градове има младих који одлучују да живот наставе на своме. Један од њих је Владимир Бојовић, млади пољопривредник из Дренове. Рођен је у овом златиборском селу, па са родитељима, супругом и два сина живи на породичном имању и ту обрађује земљу на површини од око десет хектара.

– Бавимо се разноврсном пољопривредном производњом, углавном за своје потребе а остале и за продају – каже Владимир. – Држимо 20 оваца и 4-5 крава, а млеко предајемо овдашњој млекари „Биљана Крин“. Обрађујемо имање наслеђено од предака. Ма, не, када човек навикне,

Значе нам много! Каг се уложи новац за куйовину новој љриклучка, добија се 40 одсто љовраћаја средстава!

ништа није тешко, све се може уз помоћ породице. У сваком случају задовољан сам, иначе не бих ни остао да живим у Дренови.

Ово домаћинство поседује и млади засад шљива од којих производе ракију за продају, а

за сопствене потребе имају још неке производе од овог воћа.

– Наш воћњак се шири 4,5 и 6 година, јер није све истовремено сађено. Повремено годишње додајемо од 20 до 50 младица шљива и данас их је око 350. Иначе, основа је стари засад, који су

баба и деда оформили. Углавном радимо са домаћим шљивама, воћком с нашег поднебља, а користимо је за ракију. Имамо сталне муштерије у туристичким местима око села. Од ње се праве и разни ликери.

С обзиром на субвенције које општина Чајетина даје пољопривредним газдинствима Златиборског краја, породица Бојовића има сву неопходну механизацију.

– Значе нам много! Кад се уложи новац за куповину новог прикључка, добија се 40 одсто повраћаја средстава! Општина нам излази у сусрет и значи нам много, јер сами не би само могли издвојити толика средства за куповину нових машина.

Бојовићи се годинама породично баве и грађевином, односно раде са каменом. Владимир такође има и своје стално запослење, па овом приликом спомиње значај дејчег вртића, односно могућност за чување малишана која је обезбеђена житељима свих села Златиборског краја.

Д. М.

И љоред љовећаној одласка стјановништјва из села у градове има младих који одлучују да живиј на стјаве на своме: Дренова ових дана

ПРЕДУЗИМЉИВ ДУХ

Од одбојке до воћарства

Постоје спортисти који и по завршетку каријере остану у спорту, не могу без њега, а постоје и они који „побегну“ главом без обзира у загрљај новој љубави. У спорту су повреде нешто што играчима најтеже пада, али се слично дешава и на другом пољима, на пример у пољопривреди, где се људи и те како могу суочити са бројним пеховима. Такво искуство има и Немања Лазић, који се након одбојкашке каријере дуге 18 година упустио у посао са земљорадњом. Тачније – воћарством.

Одбојкаш из Ужица, Немања Лазић, одлучио је да уз помоћ свог дугогодишњег саиграча, тренера, а сад пријатеља и партнера у послу, крене у заједнички бизнис. Као потпуни лаици одлучили су да се баве производњом малина и боровница, а како и сам каже, срећа их је добро послужила и једино за чим жале је што се и раније нису упустили у то. У селу Крива Река купили су више од шест хектара земље, од чега 1.4 хектара отпада на засад малине, а боровнице заузима површину од 1,2 хектара.

– Дуго смо размишљали шта бисмо могли да радимо, да имамо некакав свој посао. С обзиром да обојица волимо село и природу, прва одлука је била да се посветимо малини, али на крају смо одлучили да мало више ризикујемо, па да

Одбојкаш из Ужица, Немања Лазић, одлучио је да уз помоћ свој дугогодишњег саиграча, тренера, а сад пријатеља и партнера у послу, крене у заједнички бизнис

засадимо и малину, и боровницу, како бисмо имали две културе које би гурале једна другу, па смо пре четири године засадили и једно и друго – рекао је Немања Лазић.

Доста новца, труда и рада било је потребно како би достигли ниво на којем су сада. У овој години очекивали су готово пун род малине и бар

за 50 одсто више боровнице у односу на претходну али, као и другима, принос ове године био је испод очекивања, чему су махом допринели пролећни мразеви и велике суше.

– Тешки су били временски услови: од почетка године, кад се пупољак почео отварати, било је неколико дана баш каквих мразева, и већ тад

нам је род прилично смањен, до чак 30 одсто и на боровници и на малини. Касније смо имали проблема и са сушом, није било довољно воде ни за пиће, а камо ли за заливање.

Матичне саднице боровнице набављене су из Холандије, а реч је о такозваним „дјук“ садницама, а младице малина су набавили од „Сирогојна компани“, што се испоставило као веома добар потез. Иако многи у нашем окружењу имају потешкоћа у проналажењу радне снаге, ови преузимљиви млади пољопривредници се – не жале. Бар за сада. Кажу да у помоћ долазе и одбојкаши, комшије и породица, а ту су и стални радници чији рад адекватно награђују јер сматрају да је то један од најбољих начина да се добар радник задржи. Младима који намеравају да заокроче у пољопривреду, Немања од срца поручује:

– Што се тиче млађих генерација, морају да буду спремни на напоран рад, уз свест да не иде све тако глатко као што многи причају. Не само у овом послу, већ и у осталим има и успона и падова, али ако сте упорни и вредни, ја мислим да у свему што се предузме може да се успе.

У наредном периоду очекује их доста посла како би младим изданцима пружили неопходну заштиту и током зимских дана. Знају, не жале се...

Данка Миловановић

У селу Крива Река кували су више од шест хектара земље од чега је 1.4 засад малине, а 1,2 хектара боровнице

ПЕТАР ОТОРАНОВ, ФОТОГРАФ

Сам свој мајстор

Неуки верују да су фоторепортери „врх“ своје професије, а фотографи мајстори за свадбе, сахране, успомене с летовања и личне карте. Погрешно! Они први раде по новинама и најамни су радници осуђени да свуда са собом вуцарају камеру и неопходну опрему не би ли овековечили један тренутак, а истински фотографи су људи без тог препознатљивог пртљага који би делом требало да дочарају карактер

Једна од монографија

јунака своје приче или значај призора, време у којем је настало, а понекад и повод. Неком су потребне деценије да пређе тај трновити пут од репортера до фотографа, док неки никада не стигну до циља таворећи у осредњости.

Оно, догађа се да се и „обичном фоторепортеру“ омакне слика која би пристајала у Музеју савремене уметности, али оних који су били подједнако добри у оба начина визуелног изражавања у нас је било или их има таман да се поброје на прсте. Не рачунајући ту Анастаса Јовановића, првог српског фотографа, некада познатог и као дворуправитеља кнеза Михаила (па му је атеље био баш наспрам Старог ко-

Фото Музеј Сигоро село

*Најлејшу њичу о њему шајћу његова
сввремена дела, фотографије
које говоре хиљаде речи*

нака), на том кратком списку би се затекли и Александар Симић, Стева Крагујевић, Видоје Мојсиловић, Тома Петернек, Сулејман Сулејмановић, Срба Вранић, Жељко Синобад и – Петар Оторанов, а сви су некад радили или су потекли испод скута најстаријих „преживелих“ дневних новина на Балкану! На срећу, остало је сијасет њихових ученика и следбеника, па ће се у имену великана сигурно наћи још неко.

Свако од њих је оставио дубог траг у тој примењеној уметности, и за сваким се

повлачи мноштво прича од којих су се неке увелико претметнуле у легенде, а најчуднија је она што прати Петра Оторанова, за кога се и тамо и овде још верује да је „наше горе лист“, да је родом са Златибора. Јер, почива под надгробником крај Цркве Светих апостола Петра и Павла у Сиројојну. Црква и порта су посвећена места, па право да им се земни остаци нађу крај храма или у крипти имају једино ктитори, архијереји, понеки калуђер и онај ко је својим чињењем значајно задужио парохију или цео крај.

Зна се за то, али не и откуд Петар ту? Јер, он је био из Кикинде, из равног Баната, где је рођен давне 1927. године (Вршачки брег им је највиша kota)! Ево одговора.

Откривање лепоте

На веб-сајту УНС-а (Удружења новинара Србије) читаоцима се нуде и анагдоте о познатим члановима угледног еснафског друштва, а међу њима је и једна о Пери:

„Легендарни фоторепортер Политике Петар Оторанов био је познат по својој склоности да фотографише лепе пределе и занимљиве људе. Чувени су његови кровови Дубровника и тарабе Златибора, омиљеним одредиштима фотографа који је признавао само црно-беле фотографије, а не оне „шарене“. Међутим, догодило се једног дана да уредник Спортске рубрике није имао кога да пошаље на утакмицу која се играла на стадиону ОФК Београда (тада Омладинском стадиону) осим уметнички настројеног Перу, којег је пикање лопте занимало колико и лањски снег.

Елем, отишао Пера по задатку на Карабурму и ошачовао згодно место с којег ће начинити што бољи снимак. Био је то солитер преко пута стадиона, иза здања Богословске школе, с чијег је крова снимио не само игралиште, већ и Панчевачки мост и већи део Баната.

Кад се сав поносан вратио у редакцију, уредник га с врата упита да ли је снимио гол?

– Снимио сам оба гола, а и много шире призоре од тога – похвалио се Пера, повратник с утакмице која је била окончана резултатом 1:0.“

Ову анегдоту је прибележила колегиница из исте новинске куће Боба Андрић, али како она никада није била чест гост новинарских свртишта, то су јој промакле неке много за-

нимљивије скице за портрет јунака њене приче. На пример, да на „дражбама“ старих књига међу хрватским колекционарима највећа јагма влада за фото-монографијом „Дубровачки кровови“, које је цео век гледао кроз свој објектив.

Можда би иста појама владала и код нас за Периним монографијама „Лепоте камена по Златибору“, „Знамења Златибора и околине“, „Она и он“, или „Леђа“ (обе с мотивима из Сирогојна), да Златиборци немају обичај да своје успомене никада, и ни по коју цену не износе на аукцију или пијачну тезгу. Зато су неке његове фотографије великог формата, урамљене или не, најдражи украс многих домова, или ваљана декорација музеја, библиотека, школских зборница, пристојнијих кафана, или хотела и пансиона који држе до угледа па желе да удоволе пробирљивим гостима и лепотом.

Како се постаје Златиборац

И мада нас је напустио давне 1997. године, старији сигурно још памте ту чудну мршаву сподобу која неуморно скита усталасаним пространством Златне планине вребајући „жртву“ – раштркано стадо, запустелу кућу, плот, усамљено стабло, цркву,

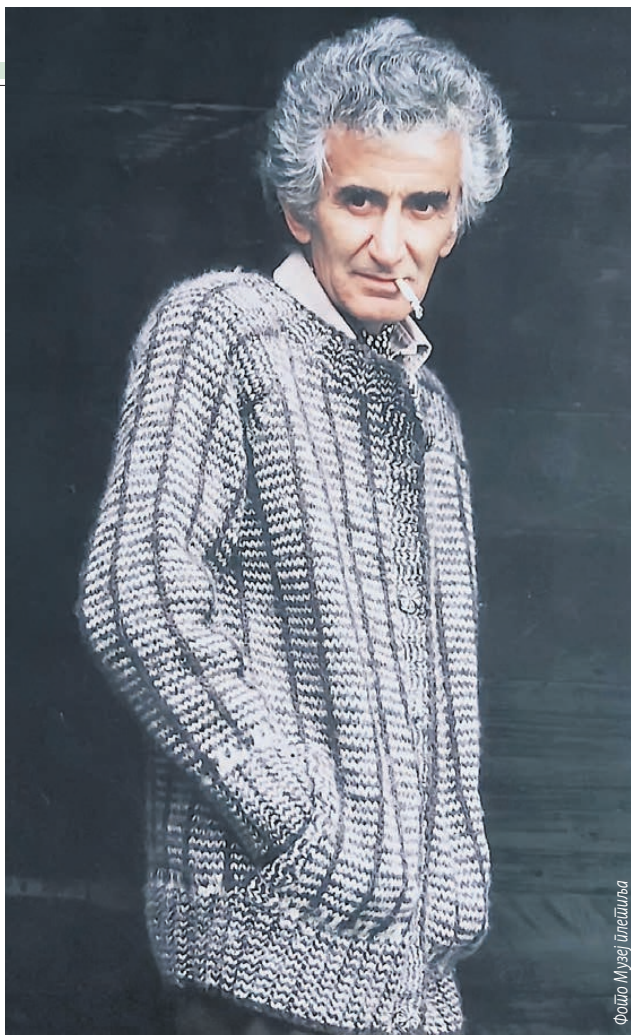

Фото Музеј Златибор

Као манекен

представу игре светлости и сенки које у превечерја приређује Сунце на затону... понекад упредање вуне, или вредне плетиље из Сирогојна с њиховим чудесним рукотворинама. И тако данима, седмицама и месецима. Зато се надобијао разних награда и

свакојаким признања, не зна им се број, али с њима се никада није китио.

Помислило би се да је Пера био аскетски посвећен само фотографији? Није. Волео је друштво, ма како „шарено“ било, па га многе престоничке и златиборске кафане још

памте као веселог, а некима и најдражег клијента. Са Златибора је у Београд донео и патентирао један непознат начин саобраћања с људима: шта год да је говорио чинио је то испод гласа, готово шапатом, па би се и најгрлатији утишали не би ли га чули и разазнали шта прича... што су доцније с успехом преузели и поједини мудрији политичари.

На море је ишао само службено, а на годишњем одмору ваљда никада није био: од Београда се одмарао на Златибору, а од Златне планине у Белом граду. Могао је тако, јер искрене пријатеље и добро друштво имао је и тамо, и овде.

Тек кад је неопозиво отишао, откривена је његова последња жеља. А опоручио је да кад дође тај дан – заувек почива на Златибору. Испуњена му је: сахрањен је у порти Храма Светих апостола Петра и Павла. Ето како је Петао и посмртно постао Златиборац, о чему је одувек потајно сањарио.

У Београду нема споменик, нити је нека улица крштена по њему, али у свечаној сали куће Политика, међу новинарским великанима, стоји и Петров црно-бели портрет пред којим се понекад скрушено поклони неко од његових следбеника и поштовалаца.

О Пери Оторанову могло би се писати у бескрај, али најлепшу причу о њему шапућу његова свевремена дела, фотографије које говоре хиљаде речи.

М. С.

Почива крај Цркве Светих апостола Петра и Павла у Сирогојну

ЗАШТО ВОЛИМ ЗЛАТИБОР

Како се вида носталгија

Зашто се залудан Београђанин спријатељио с месаром Николом Смуђом, житељем Краљевих вода родом из Сурдука, и због његових настојања да унапреди Србију заволео Златну планину и њене житеље

Златиборци би одмах препознали да је из равнице: кад хода, вуче ноге при тлу као да иде равним шором. А Сремци намах примете да дуго живи на планинчини: јер, кад корача, диже колена високо као да се некуд пење. Отуда подозрење, и тамо и овде. Оне је оставио давно, некако им се отуђио, а овамо као да је управо стигао, још су га меркали и проверавали, никако да прихвате новог комшију широког срца. Џаба му што се оженио лепотицом одавде и са њом изродио двоје деце, па доцније добили и четворо унучади приде...

– На Златибору сам дуже од четерес година, још од средине шесетих – уздахнуо је кад смо се упознали. – А у Сурдуку и дан-данас живи мој рођени брат Бранко. Гробови и све успомене су ми онде.

Никола је месар. Занат је учио код мајстора Италијана који је у Срему, у Србији, заостао од рата: причало се да је одоцнио на онај пароброд који је бригаду „Гарибалди“ из Дубровника превеслао за Бари, а заправо се заљубио у кулен, шунку и бернет, уз то је срце поклонио једној руменој цурици којој никада није стигао да изјави љубав. Зато је остао.

Мајстор Талијан је од успомена из домовине сачувао једино тај свој

У пушници

уметнички занат. Знао је о месу све. Говорио је: „Добре свиње можеш наћи једино у равници, јунад и овце тражи само по планини“. Кад би то изговорио на певљивом италијанском језику, звучало је као рефрен неке канцоне. Тако се

Никола везао за занат. Зато је дошао на планину с још деветнаест момака из Земуна да помогну кланици у Чајетини, а Никола како би на њој покушао да споји најбоље од традиције Златибора и Срема, па ако успе.

Када је стигао имао је шеснаест година, а од иметка ништа... сем мало прња и алата које је понео од куће. А кад смо се срели, већ је имао пространу кућу од неколико стотина квадрата, две продавнице и нови погон за прераду меса с оне стране пута што води ка Јадранском мору.

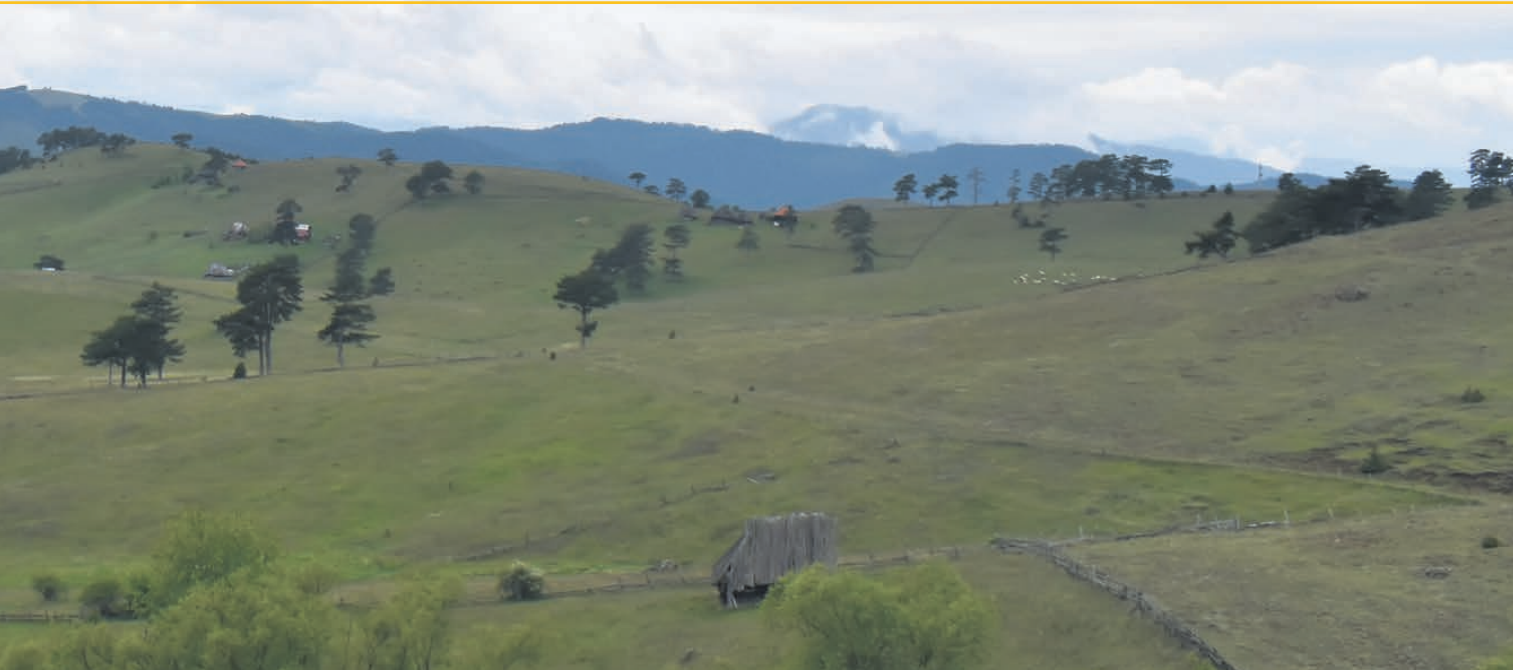
Погон уместо апартмана

Повео ме је у разгледање да се мало хвали. Посебно је, рече, поносан јер је све од опреме која је уграђена домаће производње, а још више што је исплаћено без динара кредита или дуга било ком. Озбиљно ми је рекао да му је жеља да тиме помогне домаћој привреди. Јесте да је возио аутомобил стар четврт века и да никада није био на летовању али, рече, вредело је.

Тамо где би други саградили пуне апартмане за продају или издавање, стоји Николин нови погон. Све је исто као у великим модерним клиницама, само што је ова била некако умањена? Као „дечја играоница“.

– Ја се руководим идејом да сачувам занатску производњу, да ово буде породична фирма, како због превеликих апетита не бисмо ни трун изгубили на квалитету – објаснио је. – А и зашто бисмо производили нешто што нико неће да купи? Намера ми је да производимо такозване

трајне сувомеснате производе са заштићеним географским пореклом, као и Италијани. Па када неко затражи златиборски пршут, или шунку из Сурдука, краљевачки кајмак или сјенички сир, да увек добије исто, ако не и боље. Ех, када би сви пошли за том логиком, где би нам био крај...

Причао сам му о чудима модерне технологије: гурнеш у машину свежу сланину, а на другом крају за минут-два излази сува, па још и димљена.

– О томе ја све време говорим. Код нас месо мора да одстоји два дана „клот“, петнаест до двадесет дана у соли, у саламури, дан у води да се расоли, па дан да се оцеди, и још петнаест-двадесет дана да се дими. Готово месец и по. Па редом. Неки кажу да то не ваља, да није по европским стандардима. А ја сам у међувремену добио чак и сертификат ХАСАП, могао бих овог часа да кренем у извоз.

После је, уз кафу, ламентирао над Србијом која нема нафту и гас, нити уме да производи свемирске бродове или компјутере, а никако да се окрене храни, најбољем што може да понуди свету, па и да се прослави.

– Управо то покушавам. Само, нико да ме подупре. Када сам, ономад, кренуо у изградњу овог погона, биле су ми потребне двадесет три дозволе и сагласности, као да, Боже ми опрости, градим некакав центар за нуклеарна истраживања, а не производну линију која ће, ако сви буду радили поштено, да унапреди и нас, и Златибор, па и читаву Србију.

Оставштина

Производе је нудио само у својим продавницама, свеже месо, а тада је дошло време јагњетине, терао је за Београд муштеријама које знају шта ваља.

Смуђе пре двадесет година

– Снабдевам неколико великих фирми, ал' нећу да их спомињем јер ће једни рећи да их рекламирам, а други да се хвалим. Не иде...

Питао сам га изосола за конкуренцију: и лојалну и нелојалну, јер зна се да има и једне и друге?

– У оваквом послу и нема конкуренције. Има простора за све који би да раде квалитетно и поштено. Али знам и неке, срећом малобројне, који би да се обогате преко ноћи, само што то не може како су замислили. Оно, ко зна да л' бисмо и ми успели да нисмо породична фирма?

Сина Бранка је, каже, именовала за директора, снаја Душица је умела са финансијама, ћерка Виолета је водила

продавнице, зет Милан је био лекар, а супруга Милена је водила домаћинство, без ње ништа.

– И ови малишани, моја унучад Катарина, Ксенија, Бранко и Филип, одлични ученици, међу најбољима, кад пристигне камион с робом нађу се ту онако слабашни, да припомогну. Учим их све време да се богатство не мери новцем, паметна су то деца. И знају да кад једног дана будем отишао, нећу за собом оставити паре, већ добар и уходан посао за много, много тешког рада. Иако ће Србија стати на своје ноге док они одрасту, то им је мој аманет.

На крају сам га испод гласа упитао да ли је људске врлине које је кроз причу провлачио донео из Срема, или стекао

на Златибору, нашта је мртав-хладан одговорио:

– Добри и честити људи су свуда исти, не мораш их разврставати по крштеници, нацији, вери, рељефу, политичком опредељењу или боји очију. Зато ме ваљда овде, на Златибору, никад није тиштила носталгија за мојим Сурдуком и Сремом.

Дуго сам размишљао о речима којима ме је испратио изговорених из срца. Било је у њима нечег преузвишеног, као да су плод измешане предачке мудрости и личног искуства. Зато сам после само месец дана поново скокнуо онамо, да проверим. Од онда сам толико редован гост, да ме неки Златиборци увелико сматрају земљаком.

М. С.

Мирослава Пашић-Гајовић

ЧУДНИ СУ ПУТЕВИ ГОСПОДЊИ (10)

Сведочанство о др Александру Бокареву, првом среском лекару Златибора, сачињено по замисли Милана Стаматовића, председника оштинске Чачејине

Потомци др Бокарева

Велики грађански рат у Русији, односно крвави сукоби између белих и црвених, био је повод да милиони присталица царског режима напусте домовину и крену, куд – који, чудним путевима Господњим. Огромна већина њих, заувек остављајући породична огњишта и гробове предака, никад се више није вратила у своју домовину. Неке нове животе започињали су и стварали на најразличитијим местима дијем наше планете. Само један од њих био је и Александар Михаилович Бокарев који је крајем 1920. године, са 22 године живота, стигао у Србију као руски избеглица. Овде је започео нови живот али се никад, чак ни у најтежим искушењима, није одрекао свог руског порекла. А коначну одлуку да заувек остане у Србији донео је онога дана када му се родило једино дете – син Јуриј, његов Јурко. Веровао је да је судбина хтела да лоза Бокаревих опстане и пусти своје корене међу братским српским народом.

Александров син Јуриј Бокарев је рођен 2. децембра 1931. године у Краљевом Селу, на крајњем истоку Србије, где су Наталија и Александар службовали неко време. Родитељи су га увек водили са собом приликом промена места њиховог рада па је тадашњу основну школу завршио у Бељини. Међутим, због ратних превирања и прилика, Александар и Наталија су били принуђени да почетком 1941. године свог десетогодишњег сина пребаце у Београд код баке и тетке, Наталијине мајке Екатерине и сестре Дарије. Јуриј ће у Београду завршити гимназију, две године у Деветој, а друге две у Другој београдској. Као гимназијалац учествовао је 1948. године у радној акцији на изградњи оmlадинске пруге Кучево – Бродице. А по завршетку гимназије, уписује се на Технолошко – металуршки факултет у Београду као стипендиста војне фабрике Слобода из Чачка. Током студија је имао обавезну једномесечну праксу коју је обављао у железари у Зеници. Дипломирао је 15. јуна 1959. године, а његова диплома је заведена под редним бројем 644. Одмах по стицању звања дипломираног инжењера, одлази на одслужење војног рока у Сурдулицу, а потом у Чачак на рад-

Породична слика Бокаревих – Марија и Јуриј са својом децом

но место у фабрици Слобода. Из ове фабрике убрзо прелази у Фабрику резног алата, такође у Чачку, којој су у то време били неопходни високостручни кадрови његовог профила, па је ова фабрика била спремна и да Слободи отплати дуг за Јуријеву стипендију.

Бокарев је био један од првих инжењера у ФРА и у њој је провео цео радни век. Захваљујући у великој мери и његовој стручности и ангажовању, Фабрика је из дана у дан расла, ширила се, усавршавала свој асортиман, запошљавала чак 4.500 радника, успостављала везе са светом и слала своје стручњаке на разне специјализације. На бројна стручна усавршавања одлазио је и Јуриј Бокарев и месецима боравио у разним афирмисаним фабрикама широм света. Пола го-

дине је боравио у Рочестеру, у Америци, затим у Аустрији, Пољској, Енглеској, Совјетском Савезу. Многе фирме у којима је радио нудиле су му велике погодности да остане код њих али је он то одбијао и увек се враћао у ФРА. Са ових специјализација је доносио нова знања и примењивао их у чачанској фабрици. Уводио је роботiku и нове поступке у производњи који су доприносили милионским уштедама. Своја знања је пласирао и на бројним семинарима и саветовањима, а објавио је и велики број стручних радова. За заслуге у раду му је, указом председника СФРЈ Јосипа Броза Тита бр. 206 од 6. децембра 1973. године, додељен Орден рада са сребрним венцем.

Јурко је био вредан, поштен и изузетно осећајан човек. Његови познаници и пријатељи су често

умели да кажу да му је душа велика као руска сива. А он је био поносан на своје руско порекло и посебно се радовао путовањима у домовину својих родитеља. Његове колеге из чачанске фабрике су то добро знале па су га, за 20 година рада у ФРА, наградили седмодневним путовањем у СССР. Био је и члан Друштва српско – руског пријатељства у време када је на његовом челу била наша песничка Десанка Максимовић.

Ову велику љубав према Русији, разумљиво је, у њему су најпре побудили његови родитељи који су му, од најранијег детињства, причали о земљи њиховог порекла, својим прецима, тамошњим људима, традицији и обичајима. У породичном кругу су углавном разговарали на руском језику, па је Јуриј говорио руски као *правни Рус*. Тако ће бити и касније када буде живео код своје бабушке и тетке. И после много година он ће своју мајку Наталију, која ће дуго живети у његовој близини у Чачку, често молити да својим унуцима, његовој деци, прича руске скаске.

Било је приметно и да је Јурко посебна осећања гајио према своме оцу Александру. Још као дечак радовао се школским распустима и доласку код родитеља на Златибор. Александар и он би тада шетали златиборским падинама и он је волео те дуге шетње и разговоре са својим татом. И после, као одрастао човек, користио је сваку прилику да посети оца на Златибору. Памтио је све стазе којима су ходали и готово све речи, савете и поуке које му је отац изговорио. Тај однос између оца и сина био је нешто више и посебније од оних некако *ушалежених* љубави између родитеља и деце. Јуриј је, наиме, саосећао и на својствен начин преживљавао све животне муке и тегобе кроз које је прошао његов отац, имао разумевања према њему, дивио се његовој храбрости и животној борби. У његовом опхођењу према оцу и речима којима му се обраћао као да се осећала и извесна доза сажаљења мада, у суштини, није било тако. Та Јуријева несвакидашња саосећања су, вероватно, само један од бројних примера како су потомци руских царских избеглица, рођених ко зна где, преживљавали патње својих

Др Бокарев са сином и унуком у Чачку

У СЕЋАЊИМА ЗЛАТИБОРАЦА

Са докторком
кроз међаву

ЗОРА РАДИБРАТОВИЋ (1936.) : - Са докторима, Наталијом и Александром, дружила сам се, готово свакодневно, дуги низ година. Најпре је то било док смо живели у истој кући код Вранешевића а потом смо, доктор и моја породица, направили сопствене куће једну поред друге. Разумљиво је да сам се у почетку много више дружила са Наталијом. Она је била отресита, јака жена и без *глаке на језику*. Нас младе, углавном тек удате жене, много чему је научила. Од тога како се негују и васпитавају деца, о чувању здравља и здравом кувању, хигијени, понашању. Увек је истичала да жене морају да поштују саме себе да би их и други поштовали, да не смеју себи да дозволе да изгледају као *аја граица*, већ да у сваком тренутку буду дотеране.

Нас неколико младих, тек запослених жена, смо често са докторком ишле и на посао са Палисада у Чајетину. Та наша *иушовања* била су пуна разних договора. Сећам се, тако, једне зиме, веома хладне и препуне великог снега. Јутро још није било свануло, а око нас само мрак и урлици међаве која нас је својим ветровима обарала с ногу. Докторка је наједном застала, онако војнички нас постројила у колону и рекла да ће она ићи прва да нам прави пртину а ми, једна по једна, да идемо

иза ње и да се често осврћемо како нека не би остала у снегу или, не дај Боже, наишао вул. Наставиле смо пут тако у колони и повремено бисмо, преко шалова, нешто проћуриле. Наједном се, док смо пролазиле поред Ђирковића кућа, Миленка продрала из свег гласа вичући *Хеј, До!* Наталија се, ваљда уплашена, тргла, спотакла и пала у снег. Једва смо је, онако велику и тешку, подигле из дубоког снега. Најпре уз љутњу а онда уз грохотан смех, наставиле смо пут у истој колони.

Било ми је много жао кад је докторка Бокарев отишла са Златибора. Дуго сам се надала да ће се она вратити једнога дана, а добра пријатељска дружења наставили смо са Александром који је, исто као и она, био прудсретљив комшија и драг човек. Нарочито су га волели школарци који су често долазили код њега да им покаже по нешто из градива или напише оправдање. Мојој ћерки Гордани је редовно држао часове из француског језика и она је била поносна међу ученицима на своје доминантно знање из овог предмета.

Комшијска
прдусретљивост

СПАСЕНИЈА ЗЛАТИЋ (1925.) : - Мислим да су сви они који су, макар и једном, били у друштву др Бокарева, причали о њему са пуно поштовања. Он је то и заслужио јер је, поред велике лекарске стручности, био веома људан, учтив и саосећајан човек. Упознала

сам га онда када смо, мој супруг Неђо и ја, почели да градимо кућу у близини његове. Немам речи да изразим захвалност за сву помоћ коју нам је Доктор тада, а и касније, пружио. Иако смо мој муж и ја били нешколовани људи, обични сељаци, он се према нама односио као са себи равнима и посећивали смо се као праве комшије. Сећам се једне Нове године када је Доктор дошао да нам честита празник. Мој Неђо био мало попио па, мало – мало, наваљује – *Још јо једну, докторе!* И све тако до касно у ноћ.

Обојица се, богами, добро понапила па кад је доктор, у неко доба, кренуо својој кући, шапнем ја мом мужу да иде да га испрати да не би, онако пијан, заглавио негде у снегу. Устаде мој Неђо тетрајући се и они одоше. Кад не би мало, чујем их како се гласно препиру пред кућом. *Неђо, ти си иујан. Иди у кућу и сивај,* - вели доктор. *Ти си, докторе, иујан и нећу да те иустим да идеш сам,* - виче Неђо. Понављали они то тако неколико пута и одоше. Само што ја поспремих сто и поћох да легнем, чујем их опет пред кућом како расправљају једно те исто. *Ти си иујан,* каже један. *Ти си иујанији,* каже други. Мрмљали, мрмљали, па опет одоше. И тако, пратили они један другог по снегу и мрклој ноћи. Ко је кога допратио, не знам. Нису то, сигурно, ни они знали.

Да ли је нека сила тако телла, али они већ деценијама почивају један крај другог на Чајетинском гробљу. Док сам могла тамо да одем, обојици сам им палила свеће. Сада то раде моја деца.

родитеља, а које они најчешће нису успевали да им прикрију.

У своје оцу Јурко је, изгледа, гледао ону најсуровију и најтужнију слику руског избеглице. Па, без обзира што му је и мајка Наталија била избеглица, он је сматрао да је оцу Александру било много теже. Наталија је, на име, у избеглиштво у Србију дошла са мајком и сестром, а нешто касније ће им се придружити и њен отац, некадашњи царски официр Михаил Чончаров, који ће се запослити као службеник у пошти, а после смрти ће га сахранити на Руском гробљу у Београду. Једно време ће чак цела породица Чончаров заједно бити у Београду, онда када овде стигну и Наталијина браћа. Они ће се у Београду кратко задржати, а потом кренути даље у свет. Борис је отишао у Париз где се трајно настанио, а Алексеја је животни пут одвео чак у Аргентину. Нешто касније, онда када у Југославији драстично буде промењен однос према руским избеглицима, у Америку је отишла и њена сестра Дарија, која ће тамо и преминути, у Ричмонду у 102. години.

За разлику од Наталије, Александар је у избеглиштво кренуо и дошао без икога свога, што би се рекло, као сироче. О својим родитељима и родбини, који су сви остали у Русији, ма колико да је упорно и дуго покушавао да нешто сазна, никада није добио никакве поуздане информације. О очевој

Јурко на очевој сахрани на Чајетинском гробљу

судбини није дознао баш ништа а о мајци је, преко Црвеног крста, сазнао да је, већ стара и болесна, наводно смештена у неком прихватилишту. Александар је због свега тога много патио а његов син се трудио да му, макар својом пажњом и бригом, колико – толико ублажи тај непробол. Ова синовље-

ва безмерна љубав према оцу и данас је видљива на сачуваним разледницама којима се јављао своје тати са многих путовања а на којима, као по правилу, последња реченица гласи – *Воли те Јурко.*

А још за време студија у Београду, Јуриј упознаје Марију – Мимицу Баудиш, студенткињу технологије

из Чачка, са којом ће се венчати 1958. године. Марија је потицала из веома угледне и богате породице. Њен деда по мајци био је Стеван Крен, чувени чачански индустријалац. Јосиф Баудиш, Маријин отац, је био дипломирани инжењер технологије и машинства, стручњак за производњу папира. У Чачак је дошао из Аустрије на позив фирме *Панџић и друг* да им оснује и пусти у рад фабрику хартије. Баудиш је био и први директор ове фабрике која ће касније прерастати у *Литоидпаир*, а на месту директора *Литоидпаира* неко време ће радити и његова ћерка Марија Бокарев, дипломирани инжењер технологије.

Марија и Јуриј су живели у складном браку преко 50 година. Прво дете, ћерку Татјану, добили су 1962. године, а две године касније родиће им се и син, коме ће наденути дедино име – Александар. Унуци др Бокарева, Татјана Бокарева – Станковић и Александар Бокарев, данас живе и раде у Београду и обоје су по занимању и образовању стоматолози. Татјана има две ћерке – Марију и Наташу, а Александар два сина – близанце Стефана и Бојана.

Јуриј, син др Бокарева, је преминуо 2009. године и сахрањен је на Чачанском гробљу, тамо где почива и његова мајка Наталија која је преминула 1986. године.

КРАЈ

ИЗЛОЖБА АЛЕКСАНДРЕ КОКОТОВИЋ У ГАЛЕРИЈИ НА ЗЛАТИБОРУ

Материјално и духовно

Александра Кокотовић је америчка, српска и босанска уметница рођена у Сарајеву. Своје идеје изражава кроз сликарство, вајарство, цртеж и графику указујући на снагу природе, а први пут је изложбу својих радова представила 19. Новембра и у Галерији Културног центра на Златибору. Овом приликом је изложила серију апстрактних слика инспирисаних природом. На изложеним делима приказане су експресивне асоцијације на пејсаже планина и брда са испреплетаним линијама попут уметнутих цртежа. Посматрач на тим њеним делима спознаје нове светове између реалности и илузије, лелуја по ивици фантастичног и стварног ходајући право ка самоспознаји – кажу критичари. Свака изложба ове уметнице има одређену, посебну инспирацију, а за ова дела пронашла ју је у планинама изнад Котора, као њен осврт на породичне успомене.

– Моје слике инспирисане су природом, па је као логичан след било да на Златибору изложим управо такву серију – рекла је

Александра Кокотовић

Део поставке

уметница. – Такође, ту постоји и одређена фасцинација дрвећем! Дрво је за мене божанствено биће, становник ове планете, а на овим радовима можете видети пуно секвенци из природе, планина у апстрактној варијанти мојих сно-

вићења. Али управо ови пејзажи свима су се допали, у Црној Гори су сви препознали планине изнад Котора које су управо инспирација која је подстакнута причама мог тате из времена када је био дечак, када је обилазио брда

изнад Котора много пута. Та његова прича је на мене оставила снажан утисак који, ево, траје и данас.

Подлога јој је веома важна и мора да буде квалитетна, а ова уметница експериментише с материјалима и признаје да више воли веће формате због лакшег и слободнијег изражавања.

– У овој серији изложила сам слике мањег формата у техници уља на платну, као и велике формате које су рађене на лану. За њих сам користила неколико различитих материјала, а затим сам све завршила са много уља као што увек радим.

Поставка на Златибору је њена тридесет пета самостална изложба, а броји више од педесет групних. Има статус самосталног уметника, чланица је Удружења ликовних уметника Србије и Удружења ликовних уметника Босне и Херцеговине. Иако су јој дела савремена, њихове вредности су утемељене у традицији, а у Александрином раду може се познати симбиоза материјалног и духовног.

С. Глишовић

ПРИЧА О ЉУБАВИ

Лажу ме

У Културном центру на Златибору 13. новембра одиграна је представа „Лажу ме“ коју је режирао Драгослав Дабић, по тексту Саше Симоновића и Жељка Мијановића, а улоге су поверене Александру Дунићу и Сандри Бугарски. Позоришни комад „Лажу ме“ је инспирисан поетско-прозним записима „О љубави, смрти и још неким ситницама“ Саше Симоновића, а замишљен је као комедија карактера са елементима гротеске. Протагонисти су Александар Дунић који игра Лепомира, и Сандра Бугарски која дочарава лик Ружице.

– То је истинита прича која се десила у околини Аранђеловца и диван пример велике љубави једне жене према вољеном мушкарцу – објашњавао је представу режисер Дунић. – Али и о томе шта је све спремна да погази: свој понос и достојанство само да би га задржала.

Када средовечни брачни пар, после двадесет пет година брака реши да отпутује

у бању у којој су провели медени месец, на сцену ће испливати лажу – и оне свакодневне, наивне, на које се обично и не осврћемо, и оне тешке, судбоносне, које су покидале многе везе. Заглављени на сеоској железничкој станици, чекајући воз који никако да стигне, супружници упадају у комичан лавиринт сумњи, полуистина и интрига које их доводе на ивицу апсурда. Међутим, из тог вртлога у коме су се нашли, неће их спасити истина, него управо – лаж.

– Чак су и лажу у функцији жеље да њихов однос преживи, да опстане веза која запада у хорсокак, што се дешава, наравно,

међу људима после 25 година брака, да се мало уморе и засите – наставио је Дунић. – Е, ту је та жена одиграла нешто невероватно. Данас нема много таквих љубави, људи су нешто другачији. Ова представа говори о љубави која може да заличи на оне старинске, велике љубави када су се људи много волели. Сви знамо примере, дешавало се, да муж и жена умру од туге у кратком временском интервалу јер не могу једно без другог. Ово је прича која личи на такве судбине

Публика је са своје стране бурним аплаузом показала да су јој глумци успешно пренели причу.

МЕЂУНАРОДНА СТУДЕНТСКА СПОРТСКА КОНФЕРЕНЦИЈА НА ЗЛАТИБОРУ

Наука и задовољство

Учесници конференције су истакли да им је овај вид едукације омогућио не само стицање нових знања из области спортских наука, већ и одличну забаву, дружење и уживање у нетакнутој природи Златибора

Од 18. до 22. новембра одржана је на Златибору Међународна студентска спортска конференција „Спорт-Конф“ која је окупила мноштво високошколаца и предавача из региона посвећених спортским наукама који желе да унапреде своја знања из ове области.

Теме предавања обухватале су области базичних спортова, спортске психологије, тренинга, кондиције, рекреације и моторичке припреме, као и менаџмента у спорту, али многих других. На овогодишњем скупу посебно су доминирала питања о спортском предузетништву и даљем развоју спортских вештина.

Учесници конференције су истакли да им је овај вид едукације омогућио не само стицање нових знања из области спортских наука, већ и одличну забаву, дружење и уживање у нетакнутој природи Златибора. Имали су прилику да посете и златиборске атракције – Стопића пећину и водопад у Гостиљу – да доживе планину из друге перспективе током војње изнад живописних злати-

тиборских предела и Рибничког језера, пловећи над њима у најдужој панорамској гондоли на свету. Поред тога, препознали су и златни потенцијал Златибора оличен у изузетним условима за спортске активности, спортске припреме и такмичења.

Иако Златна планина са правом носи епитет идеалног одређишта за породични одмор, она поседује и велике могућности за развој здравственог, конгресног и спортског туризма. Пословни људи, студенти, многобројне организације из земље и иностранства овде се окупљају и одржавају своје семинаре, симпозијуме, конгресе и друге пословне скупове јер Златибор има идеалну инфраструктуру за такав вид туризма. Велики број објеката за смештај (хотели, одмаралишта и апартамански комплекси) имају и модерно опремљене конгресне центре са неопходном аудио и видео опремом, као и техничком подршком. Поред квалитетних смештајних капацитета на планини се налазе и разноврсни додатни садржаји који умногоме употпуњују овај вид путовања. ◀

Крупним корацима ка врху табеле

Историјска утакмица против „Металца“ са рекордне 24 тројке обележила је јесен Кошаркашког клуба „Златибор“, а остаће дуго упамћена у историји Кошаркашке лиге Србије

Убачене 24 тројке, што је невиђено у најјачим европским такмичењима као што су Евролига, Еврокуп, или АБА лига, показале су нападачку снагу коју чајетински тим има кад се све околности поклопе. У рекордном издању предњачио је сјајни Американец Лакуинтон Рос са чак седам тројки из девет покушаја за укупно 35 поена. Сјајан је био и новајлија Филип Ђуран са 21 поеном на дебију, са скором 6/6 за три поена. Тројке су постигли и Санди Грубелић (четири), Тадија Тадић (три), Алекса Чабрило (две), а по једну су убацили Душан Кутлешки и Вук Јовановић.

– Ако играмо као што смо играли вечерас, сви заједно, нема превише екипа које нас могу победити. Многo играча је вечерас добро обавило посао – рекао је Рос после наступа какав се ретко виђа.

То је тек увртира

Убедљива победа против „Металца“ била је одличан увод за други турнир АБА2 лиге у Осијеку где је тим Страјина Недовића уписао по победу и пораз. Након уводног неуспеха против непоразене екипе „Борца“ из Бања Луке утисак је исправљен тријумфом над „Подгорцом“ са 73:66. Најбољи стрелци екипе у регионалном такмичењу били су Кутлешки и Рос, а у победи против Подгоричана придружио

се Тадија Тадић са 20 поена и најбољом партијом од доласка у Чајетину. Показатељ добре тимске игре је чињеница да су се сви играчи који су наступали у Осијеку уписали у стрелце, а тим после четири АБА2 кола има скор 2/2, као и већина такмаца у лиги.

По доласку из Хрватске у дворани Спортског центра Чајетина савладан је „Нови Пазар“ са 98:79 захваљујући доброј игри капитена Кутлешкића, који је 16 од својих 28 поена убацио у последњој, четвртој четвртини када је меч преломљен. Са укупно 33 индексна поена, Чајетинац је био најкориснији играч деветог кола. Још један добар меч Кутлешки је одиграо на гостовању „Слодесу“ који је савладан са 87:76. Свом суграђанину се на сјајан начин придружио и млади центар Ла-

зар Јоксимовић који је са 17 поена и девет скокова одиграо један од најбољих мечева за „Златибор“.

Добар поглед са праве висине

Кадровске промене које је „Златибор“ у ходу спровео завршене су довођењем центра Димитрија Николића. Овај 211 центиметара висок Крагујевчанин је у Чајетину стигао после наступања за „Раднички“, „Партизан“, „Младост“, „Слободу“ и ФМП, а деби наступ за „Златибор“ имао је против лесковачког „Здравља“. И поред Николићевих 15 поена, у дворани Дубочица је уписан пораз после несрећних околности у самом финишу меча.

Повратак победама обележен је на најбољи начин, у дербију против „Младости“ и победом од 89:75. Серија кошева 13:0 на отварању утакмице прокрчила је домаћима пут ка

победи, иако се тим из Земунa приближио на три поена заостатка у трећој четвртини (59:56). Ипак, комплетна игра у нападу и одбрани одржала је разлику Чајетинаца и донела шесту победу у сезони. Најефикаснији на мечу био је Американец Рос са 28 поена, од тога 22 у првом полувремену, уз 14 скокова за укупно 41 индексни поен. Капитен Кутлешки је 14 од 17 поена постигао у другом полувремену, нови центар Николић је у првом мечу пред чајетинском публиком уписао 14 поена и 7 скокова, док је Немања Протић по опоравку од повреде убацио 13 поена уз шут 4/7 за три.

Пред екипом Страјина Недовића у децембру су мечеви против „Слоге“, „Радничког“ и „ОКК Београда“, а средином месеца одлазе на трећи АБА2 турнир где ће ривали бити „Младост“, „Рогашка“ и „Пелистер“.

Најуспешнија полусезона за мали фудбал

Клуб малог фудбала „Златибор“ завршио је најуспешнију лигашку полусезону од оснивања а круна за крај године је меч с тренутним лидером Прве лиге, екипом „Лознице Град“.

У трећој такмичарској сезони чајетински фудбалери су на половини такмичења остварили пет победа уз по један реми и пораз, па се налазе на другом месту А групе Регионалне лиге Запад. Испред изврсне екипе Ратка Несторовића тренутно је само „Сјеница“ која има два бода више, са којом ће се састати на отварању другог дела такмичења на домаћем терену.

Након уводне три победе уследила су два меча без тријумфа: против „Наменске“ у гостима је забележен пораз, а против екипе ПП 92 је одиграно нерешено код куће. Са победама се наставило у Пријепољу против екипе „Арес“ (7:3) а посебно ће се памтити утакмица против екипе 92 из Ужица која је савладана са 11:1 што је могла да види и шира публика захваљујући директном преносу на ТВ5.

– Сви смо са једне стране задовољни, али остаје жал што нисмо на првом месту, јер верујемо да то заслужујемо – каже Жељко Костадиновић, један од најбољих играча у тиму који пред обавеза у фудзалу игра и фудбал на трви

за „Будућност“ из Ариља. – Остала су та два кикса: на нашем терену смо играли са „Пријепољем“ 5:5, иако смо, бар по мени, били бољи. Против „Наменске“ смо били ослабљени небрањеном нашег првог голмана Немање Кутлешкића и мало смо бојажљиво ушли у меч. Надам се да ћемо у другом делу првенства све то да исправимо и да се попнемо до заслуженог првог места.

– Сигурно да долази до посебног напора јер мењамо две врсте подлога, траву и паркет –наставио је капитен. –

Али, битно је да је мали фудбал нешто што се воли, јер игра се и за другаре. Велики фудбал је нешто сасвим друго. Ове године је екипа прилично подмлађена, има момака за које се надам да ће нешто направити у својим фудбалским каријерама. Дуго се познајемо, играли смо много турнира за разне екипе. Сви се надамо да ћемо тим првим местом онима после нас оставити нешто боље од онога што смо ми имали.

Као својеврсна награда за досадашњи рад чајетинским фудбалерима је стигла утакмица против екипе „Лозница Град“ у Купу Србије. Воља жреба је послала тренутног лидера најјачег српског ранга у Чајетину, па су играчи КМФ „Златибор“ добили лепу прилику да се покажу у најјачој конкуренцији.

Одбојкашице у петој брзини

Ова сезона је специфична, три екипе иду у Прву лигу па наше играчице имају шансу за пласман у виши ранг

Одбојкашице „Златибора“ после осам рунди такмичења у Првој Б лиги заузимају високо четврто место, али са утакмицом мање.

Играчице из Чајетине су у новембру везале три победе са јаким ривалима које их држе у горњем делу табеле, али им је претходно одложена утакмица четвртог кола против „Стерије“, која ће се касније надокнадити. Златибор је потом изгубио и један сет против „Паноније“ у Бачкој Паланци, чиме се вратио на победнички колосек након пораза у Лесковцу. На мечу са „Гимназијалцем“ у дворани Спортског центра

Чајетина настављен је тренд непобедивости на домаћем терену јер је тим из Ваљева савладан са 3:0 по сетовима 25:13, 25:12, 25:9.

Чајетинска екипа је до петог тријумфа дошла на гостовању екипи „Смеч 05“ у Крагујевцу јер је по сетовима била боља са 25:16, 25:23 и 25:19. Нови тријумф на гостовању, трећи у овој сезони, приближио је Златибор врху табеле са фантастичним скором од 5.0. Још један добар меч одиграла је и капитенка Александра Пантовић која је задовољна играма коју тим пружа.

– Екипа је сложна и уиграна. Тренирамо јаким интензитетом, дајемо све што је у нашој

моћи да сваки тренинг одрадимо максимално. Ова сезона је јако специфична, три екипе иду у Прву лигу, а све екипе су јако добре, има доста искусних играчица. Свака утакмица је прича за себе. Очекују нас утакмице са добрим екипама и надамо се најбољем. Искористила бих ову прилику да позovem публику да дође у халу и да нас подржава – изјавила је блокерка „Златибора“ који већ првог викенда децембра игра дерби против непоразене екипе „Врања“ а потом до краја године следе још и мечеви са „Ивањицом“, „Тентом 2“, „Ваљевом“ и „Радничким“.

Пет медаља наших каратиста

Ања Милосављевић

Аница Радибратовић и Неда Лојаница

Јована Аћимовић

На Првенству Карате савеза уже Србије за кадете и јуниоре одржаном 6. новембра, које је квалификационо такмичење за Првенство Србије, борци КК „Рујно“ су освојили две медаље.

У категорији кадета наступиле су Неда Лојаница (кате појединачно А класа) која је освојила сребро и Аница Радибратовић (кате појединачно класа Б) која је освојила бронзану медаљу, а у категорији кумите такмичили су се Јанко Гукић и Дарко Лазаревић (кадети А класа кумите), Мирјана Станић (кадеткиње А класа) и Исидора Пајевић (јуниорка кумите), који су овај пут остали без медаља.

Такмичарке Радибратовић и Лојаница наступају на Првенству Србије које ће се одржати у децембру.

Након квалификација такмичари су учествовали на турниру, што је и иначе zgodna прилика за про-

веру знања и добра вежба за званична такмичења Савеза у наступајућој години.

У суботу 13. новембра у организацији карате клуба „Младеновац“ одржан је турнир „Ноћ шампиона“ на којем је учешће имало 500 такмичара из 41 клуба.

КК „Рујно“ је и поред јаке конкуренције успео да освоји три медаље – једну сребрну и две бронзане. У категорији ката наступиле су Ђурђа Марић, Неда Шкодрић, Уна Стакић, Милош Новаковић и Никола Брашанац, док је Аница Радибратовић у категорији женске наде освојила друго место а Ања Милосављевић треће у категорији полетарки.

Борбе су радили Јанко Гукић, Вук Милосављевић, Аница Радибратовић и Јована Аћимовић која је у категорији женских нада (со 39 кг) заузела треће место.

ЗЛАТИБОРСКЕ
БЕСТИ

издавач

Агенција за издавачку делатност и маркетинг „Мали Ђира“

Главни и одговорни уредник

Милић Симић

Редакција

Мирјана Ранковић Луковић
Мирослав Весовић
Данка Миловановић
Мирослав Јевремовић

Штампа

Графос Ужице

Тираж

1.500 примерака

Контакт

064/117-15-99
e-mail: simicmilic@mts.rs

ISSN-2406-2405

ФУДБАЛЕРИ „ЗЛАТИБОРА“ НЕ УСПЕВАЈУ ДА УСТАЛЕ ДОБРЕ РЕЗУЛТАТЕ И ИЗАЂУ ИЗ ОПАСНЕ ЗОНЕ

Више од наде

У другом делу шампионата мора много боље

У повратничкој сезони у Првој лиги због испадања из суперлигашког ранга, фудбалери „Златибора“ не успевају да устале добре резултате и изађу из опасне зоне. Ипак, уочи зимске паузе, у клубу се надају да ће им освојена залиха бити довољна да сачувају прволигашки статус.

Успео је популарни „Златиборац“ да у новембру веже четири утакмице без пораза, први пут ове године. Уписане су три победе – против „Радничког“ из Сремске Митровице, „Тимока“ и „Младости ГАТ“, и један реми против ИМТ-а, а све под вођством новог тренера Жарка Јовановића који је преузео екипу после 11 кола са девет бодова. По његовим речима, није било промена у формацији и тактици већ је екипи усађена нова енергија и психолошка снага.

– Имамо младу екипу и такви резултати су били потребни како би се подигло самопоуздање, па сада делујемо много озбиљније – рекао је тренер Јовановић који је после две деценије

Детаљ са меча Златибор – Раднички

поново у Првој лиги, али први пут води тим као главни тренер у овом рангу после вишегодишњег искуства у Српској лиги Запад. А и добро познаје свог претходника Предрага Ристановића који је остао у клубу.

– Наше пријатељство је почело по уласку у Прву лигу Србије, ја сам тада водио ФАП и у чувеној утакмици смо успели да саплетемо „Слогум“ из Пожеге, која је била конкурент „Златибору“. И нама је био потребан тај бод, згодно се наместило. На изврстан начин ту има и мало симболике, тада сам помогао екипи да уђе у Прву лигу Србије

у коју сам дошао да будем тренер те исте екипе. Али, у животу је то тако.

Ипак, када се очекивало да ће „Златибор“ наставити низ без пораза, уследила су два тешка меча без бодова и постигнутог гола. Најпре је на Швајцарији добановачка „Будућност“ победила са 2:0, да би чајетински тим савладао и „Железничар“ у Панчеву с 1:0. „Златибор“ у календару такмичења пре краја године има и долазак „Кабела“, а екипа после 20 кола има 22 бода из пет победа, седам нерешених исхода и осам пораза.

„Сребрни дечаци“ са Златне планине

Фудбалери Чајетине завршили су јесењи део такмичења у Златиборској окружној лиги на другом месту своје групе са 26 освојених бодова из 12 утакмица

Пред зимску паузу Чајетинци имају два бода мање од водеће „Лазарице“, али и једну утакмицу мање. Да подсетимо, по четири најбоље екипе из обе групе овог ранга такмичења пласираће се у плеј оф, одакле ће најбољи отићи у зонску лигу.

Екипа Дарка Видића је полусезону завршила са пет везаних утакмица без пораза, од чега су чак четири победе. После ремија против „Перућа“ на гостовању, нанизани су тријумфи над „Рампом“, „Слогум“, „Вишесавом“ и „Таром“. Екипа која је сезону почела сачувавши своју мрежу на прве четири утакмице и тако последња у српском фудбалу примила гол, остварила је осам победа уз два ремија и исто толико пораза.

„Разлог постојања овог клуба је афирмација играча са територије општине Чајетина. Имамо

10 играча од око 20 година који су будућност овог клуба, за који се надамо да ће играти зонски ранг такмичења. Наше је да им направимо услове и уз подршку старијих играча покушамо да се изборимо за виши ранг. Предстоји нам анализа јесењег дела који је, узимајући у обзир све околности, био врло успешан“, наводи се у саопштењу клуба објављеном на друштвеним мрежама.

У финишу јесењег дела добру форму је показао Бранко Радовић Пора, један од најiskusнијих играча у тиму који је био стрелац на четири везане утакмице.

Иначе, током прве половине сезоне 2021/22 екипа „Чајетине“ добила је нову клупску опрему с новом бојом дресова захваљујући спонзорству фирме „Ролукс“.